

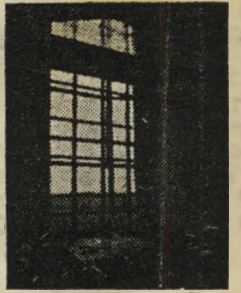
**העולם
הזה**

דו"ח של בתי הסוהר

המחיר
100
פרוטה

מס. 691 / שנה 14 / י"ח שבט תשי"א / 25.1.1951

השבועון המצויר
לאינפורמציה

רוב רובם של אלפי האנשים, העובדים מדי יום ביומו על פי הבנין הישן, ליד השעון ביפו, או על פני מבצריהם המטרה הקודר בכביש חיפה, ליד תל-מונה, מרגישים תלחלה קטנה, אשר כל אדם נורמלי חש בה בראותו בית-הסוהר. מה נעשה מאחורי כתלים אלה? מה מרגישים אותם אנשים חוזרים הנראים, לפעמים, מציעים מבצע לסריגים?

אמנם, לאנשים שגדלו בארץ, אין בית-הסוהר מקום כה רחוק ובזוי כלבני חו"ל. רבים מבין הצעירים הישראליים חיו שנים על גבי שנים בצל בית-הסוהר. לא היה כמעט איש שלא הפך, בצורה זו או אחרת, את תקנות ההגנה הבריטיות.

כשקמה מדינת ישראל היה יחס זה צריך להשתנות. תקוה זו לא תאמנה במלוואה. תקנות ההגנה הבריטיות נשארו בתוקפן, ההגבלות על חופש הדיבור לא סולקו. לא שנית: זו הפעם הראשונה שעתון ישראלי חודר אל מעמקי מוסד זה, חושף את צדדיו החיוביים והשליליים, שוכן אור על עולם שהוא מסבוע חשוך, סגור, מנותק. ובעיקר: רפורמה זו שותחת דף חדש ביחסים בין העתונות ובין מנגנון הממשלה.

הדו"ח על בתי-הסוהר, המתחיל להתפרסם בגליון זה, הנהו מכמה בחינות סימך דרך בעתונות הישראלית. קודם כל: זוהי הרפורמה הארוכה ביותר שהתפרסמה, אירעם, בעתון עברי. הדו"ח בשלמותו, על סיכומיו ומסקנותיו, יתפוס קרוב לתריסר עמודים בגליון זה ובגליון הבא של העולם הזה.

שנית: זו הפעם הראשונה שעתון ישראלי חודר אל מעמקי מוסד זה, חושף את צדדיו החיוביים והשליליים, שוכן אור על עולם שהוא מסבוע חשוך, סגור, מנותק. ובעיקר: רפורמה זו שותחת דף חדש ביחסים בין העתונות ובין מנגנון הממשלה.

לפני ששה שבועות פנתה מערכת העולם הזה אל מנהל משרד המשטרה, אשר שרות בתי-הסוהר כפוף לו, וביקשה לתת לה אפשרות לסיר בבתי-הסוהר, לצלם את התנאים השוררים, לשייח באופן חפשי עם האסירים והעצורים, למסור לקוראים דו"ח בלתי-משוחד על תוצאות חקירה זו.

משרד המשטרה נענה לבקשה זו, מבלי להעמיד אף תנאי. מאז, עבדו חברי המערכת בתנאים, שלא ראו עוד כדוגמתם בכל מוסד ממשלתי אחר. הם בילו ימים רצופים בבתי-הסוהר, שוחחו עם עשרות אסירים, נכנסו ויצאו באופן חפשי בכל מקום שרצו, קיבלו, ביד רחבה וללא הסתייגות, שפע של אינפורמציה מאת האחראים לבתי-הסוהר, החל ממנהל משרד המשטרה ומ"מ מנהל שרות בתי-הסוהר וכלה במפקדי בתי-הסוהר עצמם ופקידיהם.

לא רק משרד המשטרה הבין את ערכה החיוני של חקירה עתונתית בלתי-תלויה, כדי לקרב את הצ'יבור לבעיות שרות זה ולאפשר ויכוח פומבי. רוב רובם של האסירים עצמם היו שותפים ליחזק זה.

איש אינו אוהב להצטלם ולהיראות בכתלי בית-הסוהר, אפילו כשהצלם מקבל על עצמו התחייבות את כבודו להשחיר את פניו. בכל זאת, הסכימו כמעט כל האסירים לשתף פעולה עם חברי המערכת, אחרי שהסבירה להם מטרת החקירה.

אין אנו חיות פרא, שתבואו ותציגו אותנו לראותה, אמר אחד האסירים, שפוט למאסר 5 שנים, וסירב להצטלם. כשהסביר לו הצלם את איזה עתון הוא מייצג, השתנה יחסו של האסיר בין רגע. אני מאמין לכם, אמר ופנה אל המצלמה. אתם לא תפחדו, אתם תכתבו את האמת...

בהגישה בגליון זה את ראשית הדו"ח מקוה המערכת, שהצדיקה את אמונו הפשוט של אדם זה.

מכתבים

"לכן המשכיר בעת ההיא ידום"

הודעו עזתי לראות בבחינה מאמר מתוך על ביתן 19, שבוע אחרי שהופיע ב"העולם הזה" המספר 19 על דף לבן. דעו לכם שהנכים אתכם.

ג. א. נכה (60%)

העמוד הלבן ב"העולם הזה" עם השיר של אלתרמן והמספר 19 השפיעו עלי יותר מאשר המאמר המזעזע, שפרסמתם בשעתו על משפחות החללים. המשיכו ללחום למען קרבות המלחמה!

דוד גרינשקי, ירושלים

נס הנייר הלבן זועק.

האינדיקס של אהרן גולדגר

אם אהרן גולדגר (העולם הזה 690) מכלכל 5 נפשות ב-38 ל"י (א. 250 פרוטה לפני ליום) מה הוא אוכל?

בן-צבי פריאור, תל-אביב

גולדגר מאושר — משלם רק 4 ל"י שכר דירה. ואילו אני שובר לעצמי את

אבל מאז העלייתם את המחיר תוספות המודעות את אותו השטח, כמו לפני כן. **רותי שהב, יהודית כהן, ת"א**

הקוראות רותי ויהודית טועות: בהתאם להבטחתן, הוריד העולם הזה את כמות המודעות 8 ל-2 טורים בכל גליון (3% מכלל החומר).

משקפי המציאות

בתור קוראות בלתי-ממושקות (עדיין) שמנו לב, שכתבתם, העולם הזה (687) "יעקב רובין, עורכו הממושקף של חרות" ואילו בתמונה הוא נראה בעל עינים בריאות כמונו.

שורה וברמלה, ירושלים

יש גם תמונה חמשקפת רק חלק מהמיציאות.

נוקי-אאוס

שביתת השופטים היתה הנוקי-אאוס האחרון לכדורגל הפורע שלנו. אולם גי' לויי של העולם הזה (687) פעלו כדלי מים צוננים — השופטים הפסיקו את שביתתם ונקבעו משחקי הגביע.

ישראל נוימן, חיפה

הצבא והמקצוע

דעתי היא כדעת המערכת: הסטודנטים הגומרים עכשיו את לימודיהם שרתו בצבא ולמלא תפקידים בהגנה. עתה דורשים לעצמם תלמידי בתי-הספר התיכוניים את כל הנוחיות.

רמזא ברגמן, הסכניון, חיפה

רותי, רותי

רחמנות על רותי! מה דעתו של דוש, אולי יקנה לה סעם עגילים חדשים, אפילו מווייטים?

אהובה ס., חיפה

אל תסית את דוש. הוא ידרוש העלאה במשכורת.

רבותי, היע הזמן! רותי חייבת לדאוג לתעודה! אני מוכנה להכיר לה בתור מתאים מכל הבחינות.

טובה רמז, תל-אביב

דוש טוען שלבה כבר תפוס.

סייבאנה, בעד ונגד

האם אין אסתר לוינסקי מוצאת בשחקי גית שום יופי פרט לשרונה (העולם הזה 689)? אומללה תהיה אסתר אם תתקשר באחד הימים לבחור, שיחפש אצלה רק כשרון משחק...

סטיב ק., בית-עובד

אם אסתר לוינסקי מדברת על "סייב" טומו של המין הזכרי, הרי הקטנה מדברת מתוך גרונה. מוטב שתחשוב פעמיים לפני שתגיד אותנו הגדרה כזאת.

אמנון וייק, מושב מעש

האם הויכוח לא נעשה קצת אישי?

זה הכל מתחיל ברחם-

בצער יש לציין את האירוניה המופרזת במאמרם על הדיאנטיקה (העולם הזה 689). מלחמת האניגוד הפסיכולוגי האמריקאי בדיאנטיקה היא מלחמה על הפרנסה, כלומר על הוכות לשמור על האופי המסתורי של הרפואה.

מקסים גולדנדהירש, ת"א

קויני שספר כה חשוב יזכה להערכה הוגנת יותר ב"העולם הזה". העיסטה כי אדם יכול לכתוב על דעל מבלי לשחתות אותו! היא ריאקציונית וראויה לימי הביניים.

דוד ספסור, חיפה

למרות דעתם של הקוראים גולדנדהירש ופססור, אין העולם הזה סבור כי הוכחה צדקתם של הדיאנטיקאים. אך יתכן שמש פיעים על המערכת תסביכים טרום-לידיים.

נוער מחפש את המחר-

נוער לא צריך לחפש את המחר. הוא צריך לקבוע את המחר.

ר. ל. תל-אביב

כדי לקבוע את אופיה של ברכה יעקב

בוב (העולם הזה 688): האם היא כותבת ביד שמאל (בתמונה אחת) או ביד ימין (בתמונה שניה)?

יהושע כהן, תל-אביב

הקורא כהן ומאות הקוראים, שהעירו את אותה הערה טועים: ברכה כותבת בימין. בתמונה השניה היא משינה את ראשה על יד ימין ומהרהרת.

האם עד כדי כך ירדה בעיניכם אמונת הקולנוע, שאתם חושבים כי אם נערה מחייכת יפה היא מסוגלת בכל? **ט. מן, צה"ל**

בהוליווד שורצות מאות בחורות מקי-סימות הרוצות להיות כוכבים. מוטב שברכה תסתח את עצמה ותהיה טבעית.

אקרמן, תל-אביב

הרבה בחורות בגילה של ברכה מצאו את המחר אצלנו. הן לא מחכות לנסיך. תבוא נא ברכה אלינו (גם כאן יש סרסים ומאנאזינים).

יששכר זלצר, קבוץ עמיר

מדוע אינכם כותבים על אותו נוער בעל האמביציות והשאיפות, המחפש באמת את המחר, במקום לקרוא שבועונים אמרי-קאיים? יש מספיק בחורות העובדות ביום ולומדות בערבים.

אליהו שמיר, ת"א

טבלנות. נגיע.

חלום המלפונים

שמעתי, לצערי, שהדואר אינו נותן לכם טלפון. אולם מה קרה לדוש? בשתי קארי-

קסודות (העולם הזה 689) הוא מראה את העורך עם 3 טלפונים.

אורי ל., חולון

חברי המערכת המעונים רואים טלפונים גם בחלומם.

תלמידים מורדים במוריהם-

צודקים אנשי "צופר" (העולם הזה 685): כל התלמידים בחולים בתלמוד ומעריפים ספרות יחזית.

אמנון קרמן, כרכור

צפ"ם-צפ"א

מה מתלוננים הפורשים מתנועת הצ'ר? הרי דוקה השומר הצעיר דוגל בחי נוך, שממנו יוצא כל חבר כאלומת-קש "מוכנה לשימוש".

יורם סלע, תל-אביב

דוקה אנשי מס"ם, הפורשים, חינוכו בשנים האחרונות למסמיות ולא לכלליות. **נתן אדינתן, ירושלים**

הפוחשים לא הסכימו לחינוך חקלוקל, המחנך נערים לגנוב כלי-עבודה, מרצפות וחמר-בינוי לשם הרחבת רכוש השבט.

מנחם בן-אור, תל-אביב

יש להזכיר שוב לקוראים, שבי מורד זה לא יתפרסמו מכתבים, חמגיעים למערכת בעיזם השם או הכתובת. קוראים, שיש להם סיבה מיוחדת להעלים את שמם בעתון, חייבים לציין אותה.

ה ש ע ר

מה נעשה איתם? אמר אחד הסוהרים, ומשך בכתפיו. השופטים מכינים בעצמם סאסור נערים לבית-הסוהר, אולם אין בריה. אין מוסדות חינוכיים, סגורים, לעבריינים צעירים. שולחים אותם אלינו. אין לנו אפשרות להפריד ביניהם ובין שאר האסירים. אנו משכנים אותם, ככל האפשר, בתא לחוד — אבל זה הכל. בכל ארוחה, בעבודה, בבילוי בחצר, הם באים במגע עם פושעים מועדים — רוצחים, שודדים, עברייני מין...

הם באים אלינו נפתחים, מבולבלים, מתחרטים על מה שעשו. אפשר היה עוד להשפיע עליהם. הם מבליים כאן שנה-שנתיים, באים במגע עם הפושעים, לומדים מהם, נכנסים לאירות ה"מקצוע". כשהם יוצאים מכאן הם פושעים מועדים — כל אחד מהם יעלה למדינה אלפי לירות, יעסיק שוטרים, בלשים, סוהרים...

קוראים להם "פושעים צעירים". אך לא ברור כל כך מי הפושע האמיתי: נערים אלה בתא מס' 1 של בית-הסוהר המרכזי בתל-מונה, שיצאו לתרבות רעה (רובם בגלל תנאי משפחה רעועים), או החברה, השוללת מהם במיד כל אפשרות לתווך למוטב — מתוך עצלות נפשית, מתוך אדישות, או מפני שאין תקצוב.

איני יכול לחיות...

לפני כמה שבועות הופתעו קוראי העיתונים ע"י מודעות גדולות שקראו להם להצטרף לאגוד למען זכויות האזרח, שהם טיח ללחום בבירוקרטיה ובגילויי השרירות הממשלתית למיניה. המודעות היו מנוסחות בהתאם למסורת התעמולתית של הלל (פיטר ברגסון) קוק באמריקה, ועוררו תשומת לב רבה. התשובות שהגיעו לאגוד הן חומר למחקר על נשמתו של אותה תופעה הקרויה "אזרח".

מי חושב את עצמו ל"אזרח", למשל מסים? הזכאי ליחס אדיב מצד הפקידים? רובם המכריע של הפונים לאגוד היו מיוצאי אירוסה המרכזית והמערבית. במלים אחרות: הרבה יקים, מעט אנגלו-סאכסים. קרוב ל-50% מהמכתבים היו כתובים אנגלית. פנה: מושב זקנים וזקנות פתחתקוה, שביקש את האגוד לטפל בשיחרור מקר במסע. כן פנו: ד"ר שמחה לב, איש הפסיכיאטריה (המטרה: אושר בחיים) ומחנך האלופים ביום, ידהרזול של בית-הספר הריאלי בחיפה.

ע"ד ריצ'רד וייט, סניגורם של "נאצרי קרתא", שסרבו לשרת בצבא הציוני, ביקש לשמור על זכות האזרח להתנגד לחובת השרות הצבאי. לעומת זאת התעניין ד"ר ארנסט סימון, איש האוניברסיטה, לדעת אם האגוד יגן גם על זכויות האזרחים הע"ר רבים, המקופחים יותר מחבריהם היהודים. אופייני ביותר מכתבו של יעקב סרגא, מראשוני הציונים באנגליה, שכר את עסקו באנגליה ועלה לישראל. כותב סרגא: "באחרי למסקנה שפקידי ישראל, החיים על חשבון הציבור, יכולים להתעלל באזרחים מבלי שיענשו ע"י הממונים עליהם. אני יכול לחיות בארץ בה שורר יחס כזה לאזרח, אפילו כשאין זו היא מדינת ישראל. החל-טתי לחזור לבריטניה..."

הכנסת

לעג לרש

"מצב הדיוור בארץ מגיע לממדים קטסטרופליים; אולי אנחנו, הותיקים בארץ, איננו מרגישים בדבר, כפי שמרגישים בו אנשי העלייה החדשה, בני "המעמד השני" המקופח בארץ הזו... אנשים אלה נהרסים באופן שיטתי בגלל זה שאין להם אפשרות למצוא מקום מגורים" קרא הלל קוק, איש חרות השתקן, באחד ההיכוחים האינסופיים בכנסת. המשיך (ומדינה) "ושבת באפט מעשה בשבת הדיוור".

אחר תבע לחלק קרקע הינם לכל הרוצה לבנות להשכרה, ללא דמי מפתח. ח"כים אחרים תבעו הגברת הבנייה, ריסון הספסרות המשתוללת במחירי הדי-רות (5,000-8,000 לירות לדירה בת שני חדרים) העיר שר האוצר: "לדבר בשעה זו על בנייה... (זה) לעג לרש".

"אני בעד הבית". אחר המשיכה הכנסת, במלאת שנהיים (ט"ו בשבט תש"ט) — ט"ו בשבט תש"א) לקיומה, לחשוש לגורלה, המשבר הממשלתי התמידי, הנובע מקואליציה רעועה במהותה, שוב הטיל צלו על הבית כרחוב המלך ג'ורג'י, עתונאים וריונים נבאו לפיזור הבית ועריכת בחירות באביב, בקיץ, בסתו 1951. אולם השותף

הפיגומים מברזל הצופים לא היו רגילים

המרדני בקואליציה החזית הדתית, נסה, כמקובל, להתפייס ובלבד לשמור על חלקו בשלטון. אחר דיונים עקרים בחזרי הטיעון, חזרו הח"כים ונתכנסו לישיבות רגילות. שני היקונים לחוק נכסי הנפקדים

(העלאת שכר הדירה ושחרור דירות של נתינים זרים) עוררו דיונים ממושכים.

גינה דוד בר-רב-האי (מפא"י) שתבע פחות שרירות אדמיניסטרטיבית: "האפוסט' רופוס ייהפך לסמל של כוח זר, מתנגד, אויב, בשביל אלפי עולים".

דוד צבי פנקס רעם נגד הנהגה הנפסד של קבלת דמי מסתח בבתים ודירות של האפוסטרופוס לנכסי הנפקדים. הזכיר שמואל כן, חרות: "האפוסטרופוס השלים עם בתים ללא דלתות, עם בתים ללא חלונות, עם בתים ללא פתי אשפה". סיפר חיים לנדאו, חברו לסיעה: "האפוסטרופוס, כאשר טענו בפניו כיצד הוא מתנהג עם הנכים, ענה להם בצורה צינית: אני בעל הבית, ואגבה את המכסימום".

אחר שהושמעו הקובלות הרבות על יחסו של האפוסטרופוס לעולים החדשים, לחיילים המשוחררים, לנכי המלחמה, המ-אכלסים את אלפי דירותיו, הודיע שר האוצר, שכרע מהכנסות שכר דירה של האפוסט-רופוס, מוצאות לחיקוי הדירות; ששכר הדירה נמוך מחיטה, 75 גרוש לחדר קטן (9 מטר מרובעים) לשלוש לירות לבינוני (18 מטר מרובע).

בזמנים האקזומיות. היה זה שבועו של אליעזר קפלן, שר האוצר. הוא ביקש לצמצם את זכותו לשחרר הצגות ממסי שעשועים. הציע לכוון את ההכנסה המוגדלת למפעלי תרבות ואמנות. גילה ש"מספר המבקרים בקולנוע בת"א וביפו מגיע למעלה מ-7000 אלף איש לחודש. פרט לירושלים, שבה אין הקהל להוט כל כך ללכת, לא לקולנוע ולא להצגות; בכל המקומות בארץ, ולא רק במוצאי שבת, כי אם גם באמצע השבוע, הביקור הוא עצום. שעה שח"כים אחרים קבלו על המתירים הגבוהים של הברסיסים קם איש מפא"י, אליהו הכרמלי, ותקף את "הבולמוס הזה של אקזומיות, של לימוד שיר בתחת אוירונים; האמן היורד מהאירון וכבר יודע לשיר שיר עברי... הייתי... מטיל מסים גבוהים, שירכיבו במידה כזו, שאמנים אלה ישובו לבתיהם ריקים".

כשח"כים אחרים ווי"ר הכנסת גינו את דבריו, קם, חזר והוסיף: "אני רוצה לשמוע בארץ ישראל רק הופעות אומנותיות עבריות, מקוריות, ישראליות".

הכנסת, כמו כן: **דנה בחוק השוחד והשלמונים.** המבטיח עונשים גם למקבל השוחד ולנותנו. קבע שר המשפטים, רוזן: "תשלום משכורת הגונה לעובדי המדינה... היא ערובה... לנקיון כפיים". הזכיר פנקס: "הפירצה קוראת לגנב, אחר הציע לנהל רישום מדויק של כל הרכוש, הנכסים והאמצעים של פקיד המדינה".

התלחשה על שיטת "איש אחד לכסא אחד", עקב הודעתו של אבא חושי, ראש עיריית חיפה, על כוונתו להתפטר מהכנסת. התרכזות הח"כים בתפקידם, או נטישת שאר עמדותיהם הציבוריות, היתה מיעלת את עבודת הכנסת בהרבה.

הסכימה עם חנן רובין, מפ"ם: "אנו חייבים לחוקק חוקים, שכל איש המעוניין בכך יוכל להבינם בשעה שיקרא אותם, וידע על מה מדובר".

לא קיבלה הודעה על כמות הרביונים, שהקצבו להוצאות נסיעתו של ב. ג. ליון, אנגליה וצרפת, אך שמעה שההוצאות כוסו מסעף "שוונות" של תקציב משרד ראש הממשלה.

אנגונו

לנוכח מדקרות הרב

כשש. שלום פירסם, לפני כמה שבועות, את שירו "פקיד מדינת ישראל" ב"דבר", הרימו קוראים רבים את גבות עיניהם בתימהון. לא בכל יום נמצא משורר, המכ-תיר כתרי תהילה וגבורה לבירוקרטיה. עתה, בא המשורר על שכרו: בביתו, אשר ברחובות, הופיע נציג אישי של ראש הממשלה ומכר לו מודעה מודפסת של שירו, שתימסר בקרוב לכל פקיד ממשלתי. אמד הנציג: לנוכח מדקרות החבר הממרות את חיי הפקידים, חיים שירך את הלבבות המדוכאים..."

המעמד השלישי

עודה אלאשהב הוא איש תברון. היה ממנהיגי קונגרס הפועלים הערביים (הקר-מוניסטי). בקיץ 1949 נעצר ע"י המשט-

רה הצבאית המצרית, שעה שחילק כרוז הקורא לשלום ולהבנה הדדית בין העם הערבי והיהודי. הועבר למחנה המעצר אבו-עוגיילה, אשר בחצי האי סיני. כוחות ישראלים כבשו את המחנה ב-1949 (במבצע חורב) שחררו את עציריו, ביניהם אלאשהב, וריכוזם במח-נה ישראלי. כעבור ששה חדשים, ביוני 1949, הובאו העצירים לנצרת, שוחררו סופית, ונצטוו להתגורר בעיר. כאשר הגיש אלאשהב בקשה למשרד העלייה לאחד את משפחתו ולהתיר לו לה-ביא אלו את אשתו ואת בתו הקטנה (4) נקל בסירוב.

השבוע הסביר שר העלייה, משה שפי-רא: "לאחר עיון בבקשה, לא ראיתי לצערי אפשרות לאשרה... מר עודה אלא-שהב וכן כל בני משפחתו הנם תושבים קבועים של תברון, עיר שאינה בשטח מדינת ישראל הנוכחית".

קם תופיק טובי, הח"כ הערבי, מחה נמצאות. השיב שפירא: "אין זה תושב הארץ, הוא רק נמצא כאן... יותר נכון היה לוא עודה אלאשהב היה חוזר אל משי-פחתו הנמצאת מחוץ לגבולות הארץ".

האמשלה

ע"נים מבריקות

הרמן הולנדר, איש העסקים הוותיק מארה"ב, בעל העסק "ה. הולנדר ושותפיו בע"מ", היה האחרון, שנענה לבקשת שר המסחר והתעשייה יעקב גרי. הוא הסכים

הרמן הולנדר

התנאים לא היו מתוקים

לשתף פעולה עם המשרד, שקם אחרי תחית המתים. הרמן הולנדר, מראשי תנועת המז-רחי בארה"ב, כיום סגן יו"ר של המרכז הארצי במדינת ישראל, הוא רחב מצח, שחור שער, עינים מבריקות. היה מנהל משרד המסחר והתעשייה, בראשותו של פרץ ברנשטיין, ראה בעיניו את חורבן משרדו ולא בנקל הסכים לחזור אליו. התנאים, ושהכתיב לממשלה, לא היו מתוקים ביותר למפלגה השלטת: — ערובה מלאה, שהממ-שלה מתייחסת בכנות לשינוי, הקו הכלכלי, ערובה מלאה, שהמדיניות החדשה תוצא לפועל. הרמן הולנדר עמד לצדו של ד. צ. פנקס בתנועה, ומתה בקורת חריפה, בכל הזדמנות, על המדיניות הכלכלית של הממ-שלה, על יעילות המנגנון, על שיטת חלוקת ההקצבות של מטבע חוץ וכו', ודיעותיו הרחבות בשטח הכלכלי והסחר הבינלאומי שיו למאמרי וגילוי דעתו אופי מיוחד. כשיעקב גרי נתמנה לשר המסחר והתעשייה, היה צעדו הראשון לאירגון המשרד מחדש: קריאה אל הרמן הולנדר, לקבל עליו את תפקיד המנהל הכללי של המשרד.

אולם הרמן הולנדר לא נחפו. הוא כבר טעם בזמנו את טעמו של אליעזר קפלן וידע שהכרורות לחוד והקצבת מטבע לחוד, ואין טעם לכל ההצהרות אם לא ירוסן שלטונו של דיקטטור הפיננסים. כשם שהע-מיד יעקב גרי, בעתו, את התנאי של פקוח על חומרי בנין, היו גם להרמן הולנדר תנ-אים משלו.

"א לישראל לבקשת הממשלה הזמנית, להשתתף באירגון המשרדים הכלכליים, כהאיש החשוב בשרות. של דולר לשנה" (בהשאזה לממשלה. בשכר סמלי, לפי דרכו של רוזבלט).

התנהל איפוא מו"מ ממושך, פרטים עליו לא פורסמו ברבים. אולם המעשים מוכיחים, שהרמן הולנדר ידע לעמוד על דעתו. הרמן הולנדר נתמנה, לא רק כמנהל כללי של משרד המסחר, גם כיועצה המסחרי של הממשלה. הרמן הולנדר הצליח, במידה רבה, לשתף את משרד המסחר והתעשייה בעניני ה"יבוא ללא תשלום", שהיה המונופולין של שר האוצר. משרד המסחר קיבל גם ייצוג בוועדת השרים הכלכליים לעניני ערי-פית בהקצבת מטבע זר. אליעזר קפלן נסוג איפוא, הפעם, בכל השטחים.

האשק

הפיגומים הצומחים

העוברים והשבים בפנית רחובות אלנבי — לילבלום עמדו ותהו השבוע למאה החדש בנוף הבנייה. במקום הפיגום הרגיל של העץ, עלה וצמח לאט לאט פיגום עשוי צנורות ברזל. אבל נדמה היה לקהל הצופים, כי הקמת הפגום נעשתה לאט, בפרט שמהו עולי אירופה ואלו אשר ראו פיגומים באנגליה ובארצות הברית — שם נעשה הדבר במהירות מפליאה. פיגומי הברזל, העשויים צנורות מגולבנים, של 1 1/4 צול, מתחברים אחד לשני בטבעות והברגות. פועלים, העוסקים בהקמת פיגומים אלו באנגליה, למשל, שכרם גדול משל פועל מקצועי אחר.

הפיגומים החדשים, שהובאו ארצה מגר-מניה, עוד מומן, היו מונחים עד עתה במחסן. הם עלולים לחולל מהפכה בעבודת הבנין. ידוע לנו, כי עץ לבן עולה דביוס וכי אחרי שמוש קצר למדי נשחת העץ ואינו ראוי לכל עבודה ממשית. הפיגום מעץ הוא רעוע ביותר. גם מבחינה אסתטית, הפגום החדש טוב יותר.

אמר סוניה, קבלן בנין, המנצח על הקמת הפיגום בשמוש הראשון. פיגום זה חשיבותו רבה. השימוש בו תלוי עכשיו בעיקר במחיר; אם פיגומי הברזל "היו זולים מפיגומי העץ, אשר עבורם עלי לשלם 25 גרוש למטר מרובע".

גדי בחלב

שר הסעד, הרב יצחק מאיר ליון, ממושקף, מצח רחב, עבדקן, נציג אגודת ישראל בממשלת ישראל, לא הצליח לש-נות את החלטת אגף המזון במשרד החק-לאות להוציא סוג לחם חדש, עם תערובת של אבקת חלב. השעה לא היתה כשרה לכך.

התערבותו האישית של הרב יצחק מאיר ליון (הידוע כרב איצ"ה-מאיר) הפכה סנסציה וזעירה. כדבר הראשי לעניני דת, מוכל לציבור הרחב הרב יהודה לייב ("המתפטר") מימון, אולם, "אגודת ישראל" החליטה, כנראה, להוציא את המונופולין מידי "המזרחי" ונכשלה. הרב איצ"ה-מאיר לא התפטר ואף לא ניסה לאיים בהתפס-רות. (בג. אינו יודע את כתובתו המר-סית ובוודאי לא היה מנסה לשדל אותו לחזור בו).

הוצאת סוג לחם אחד, עם תערובת אבקת חלב, תיכנן עוד דב יוסף בשעתו. אולם נתקל בהתנגדותו החריפה של הרב מימון, שדאה בפעולה זו מכשול לפני עיוור. (בני ישראל יאכלו מאכלי בשר עם לחם מעורב בחלב) התכנית ירדה מסדר היום, (עוד היה בשר...).

חלב ויחוק שחור. המתיחות בזירה הבינלאומית המריצה את אגף המזון למ-צוא דרכים, לצמצם את השמוש בקמח. בסוף הקיץ שעבר הוטלו הגבלות חמורות על אפיית לחם לבן, עוגות, לחמניות וכי-דומה. אולם עם התקרב ה-14 לנובמבר (יום הבחירות לעיריות) בוטלו ההגבלות... הבחירות חלפו, ראשויות העיריות הורכבו, ופרשת הקמח עלתה שוב על הפרק.

ר' איצ"ה-מאיר ליון לא חיכה הפעם, עד שיתערב החבר הדתי מהאגף הציוני ובא בצעקה: היתכן להאכיל תושבים חר-דים בלחם-חלב עם בשר, והרי פסוק מפורש בתורה "לא תבשל גדי בחלב אמו", עוד הפליה לגבי הדת?!

מסתבר, שלהתערבות לא היתה השעה כשרה. בימי דב יוסף עוד היה בשר והיום איננו. אין הממשלה מחויבת לדאוג למקבלי האספקה בשוק השחור. אם גות-נים מפעם לפעם מנה לכבוד שבת — ביום הששי מותרת אפיית חלות, ללא תערובת, ושולם על ישראל.

המשפט במדינה — עמוד 10

אנגליה

לפי התכנית

„פאלאס גייטס“, היא תחנת רכבת צרת פסים באחד הפרברים העלובים, שברצון לונדון. בשבוע שעבר נכנסה לתחנה רכבת השעה 10:15, הצריכה להגיע כעבור שש דקות, לתחנת „שבץ האחיות“ — תחנת המעבר הראשית למחוזות המסחרי של לונדון.

בדקות הפנויות, ניגשו נהגי הקטר לשנות כוס תה. באותו רגע, החלה מכונת הקיטור העתיקה מתנשפת ומהמהמת, ובלא ישתאה עליה נפש חייה, יצאה הרכבת מעוטה הקרונות מהתחנה.

נהגי הקטר רדפו אחריה, אך הרכבת שירדה כמורה, הלכה והתרחקה. אחד הנהגים חש לטלפון לנהגיה את התחנות הקרובות.

נוסעים, שחיכו בתחנה הבאה, במרחק קילומטר, נדהמו כשהרכבת חלפה בלא להעצר בתחנה. אך אחרי כמה קילומטרים הגיעה לעליה תלולה ומהירותה האטה. עובדיה הדביקה וקפצו לזרז תא הנהג, נטלו את הנהגתה לידיהם.

הרכבת עצרה, בשבץ אחיות. הזמן: 10:21, שש דקות, בדיוק, אחרי צאתה מ„פאלאס גייטס“.

גרמניה

אי המטווחים

במשך שני דורות שימש האי המסולע בים הצפוני — הלגולנד — מקלט צפודים ובסיס ימי ראשוני בחשיבות לגרמניה וזקיסרית והנאצית.

מלחמת העולם השנייה סילקה את הצ'פורים; בסופה, גרשו הבריטים את האוכלוסיה האזרחית (1400) והפכו את האי מגרש מטווחים למפציץ חיל האוויר המלכותי והאמריקני.

בכל חמשה ימים, בערך, הלמו מפציצים, שיצאו לאימונים, באי והפכוהו תל-חרבות.

בחודש שעבר הגיעו שני סטודנטים גרמניים להחלטה.

נשארו עכברים. הסטודנטים שכרו סירת דיג בנמל קוסקהאון, והפליגו לאי

ראש ממשלת קשמיר עבדאללה
בראש וראשונה, הודו.

ע למנת לשבת בן, עד שהבריטים יפסיקו את ההפצצות זיחורו אותו לתושבי וקודרמים.

כשהם מצויידים בדגלי גרמניה המערבית, הלגולנד ותנועת אירופה המאוחדת, הם עלו על התוף מכוסה ההריסות. צמחית זאי נהרסה; מלבד העכברים, כמעט ולא נותרו עליו בעלי-חיים.

שני הסטודנטים התכרכלו בשני דגלים, במגדל הפלאק, הבניין היחיד שנשאר על עומדו, הניפו את הדגל האירופי על ראש המגדל.

תוך שבוע היו על האי: שני תריסרים של סטודנטים, עתונאים וילידי האי שהוגלו.

כל המפלגות הגרמניות, כולל הקומוניסטים, עודדו את הפולשים.

אולם הפולשים היו מפולגים ביניהם לבין עצמם. ילידי האי החוזרים, שרצו להחיות את האי, חיפשו עצים ורהיטים בין ההריסות. הם הביטו בעין רעה על פעילותם של האינטלקטואלים, שהיו עסוקים מדי ובחיבור כרוזים ומאמרים על מכונות הכתיבה שלהם, מהושיט יד עוזרת. פולש אחד שכונה „קברן“ עזי חבירו, התבודד,

מריסוק. את הסכנה האמיתית, שבנוסיעה זו, הבינותו רק כעבור שלושה ימים, בקרייביתן על אורזון נוסעים שהתנגשו בהר באותו פרודור.

ערפל עבה. פתאום, אסף אותנו ערפל עבה ולא יכולנו לראות דבר. הטיס אימץ את מנועיו והאירון עלה במהירות, כדי להגיע לגובה — מעל פסגות ההרים דמי מה מתחת השטלחה בתא הנוסעים.

סירות בית בברלין
אבל אנחנו מוסלמים...

באותה פתאומיות מפחית, שבה נכנסנו לערפל, יצאנו ממנו. לנגד עינינו השתרע, באור השמש המסנוור, עמק קשמיר הירוק, העמק היה כאיזמרגד משובץ בפנינים — הרי הימלאיה המכוסים שלג מלבין.

סרינגר, בירת קשמיר, הינה מרכז התיירות הגדול ביותר ביבשת הודו. כל בעל יכולת בורה אל בירת קשמיר — נמלט מן החום והשרב של הקיץ ההודי. לא בכדי נקראת קשמיר „שחיף האסיאתית“. נואת, בגלל הריה, אוריה המבריקה, שדור תלה המוריקים.

אך גם על מקום רומנטי זה חדרה עתה המעשיות המודרנית הכאובה. בקשת מיר, פרושה של מעשיות זו: הם גדודים הודים מרובים, שאפשר לפגושם בשבילי ההרים הצרים, כשהם מלווים טנקים ומכוניות ירייה. להקות מטוסי קרב מזומזמים תכופות בשמי המדינה, אמצעי בטחון חמורים ביותר, רשינות מיוחדים לכניסת זרים, ולבסוף הגיפים הלבנים, שרגל האוי"מ התכול מתנופף עליהם ובתוכם קצינים בני כל האומות, גיפיים לבנים אלה מזכירים את ישראל לפני שנתיים.

כל זה מזכיר שעל קשמיר עברה זה עתה מלחמה, שעדיין לא נסתיימה בחווה שלום, ובעייתיה דומות במובנים רבים לבעיותינו אנו.

נושא זרמים הודיבוריים. לא חר ששוחחתי במשך כמה ימים עם אישים רשמיים ובלתי רשמיים, יכול אני לומר, כי חדרתי לעומקן של הבעיות היסודיות, הידועות כיום בעולם כבעיה קשמירית.

במשך שנות השלטון הבריטי הארוכות, היתה קשמיר עצמאית. אם כי מהשליה (המהגריז) קיבלו עליהם פיקוח עליון של הבריטים, הרי קיבלו בתמורה חופש פעולה מלא בכל ענייניה הפנימיים, שניצלו לטוב למטרותיהם האישיות. עריצותם של המהגריזים ההודים היתה בלתי מוצדקת לנוכח העובדה, כי שלושה רבעים מתושבי קשמיר הינם מוסלמים. אך השפעת תנועת החופש והגדולה של גנדי הורגשה גם בקשמיר. אחד מראשני הנוטים אחרי תנועה זו היה מורה צעיר ואדיב בשם שייך עבדאללה. על אף היותו מוסלמי, נתפס לעיון הודו חופשית מאוחדת, שתשמש בית לכל תושבי הודו, ללא הבדל דת ועדה. ממשלת המהגריזים נלחמה בו קשות והוא בילה את רוב זמנו בבתי סוהר. אך הרעיון הלך וכבש בהדרגה את כל תושבי קשמיר.

בקיץ 1943, החליטו הבריטים על פינוי הודו, לאחר שחילקה לשתי מדינות: הודו ופקיסטן. אך המהגריז של קשמיר לא יכל להחליט לאיזו מדינה להצטרף. הוא ביקש ארכה, אך מושליה הקנאים של פקיסטן החליטו לקחת את קשמיר בכוח. הם זיינו את הכנופיות והשבטים, שנעו

ליד הגבול הצפוני-מערבי, וגרמו בשעתו צרות מרובות לבריטים, ושמשו כנושא לסרטים הוליבוריים רבים. שני השבטים פלשו לקשמיר באוקטובר 1947, רצחו, שרפו כל מה שנקרה בדרכה. הם ביזו רכוש, אנסו נשים, מבלי לחמול אפילו על אחיהם לות, המוסלמים.

לאחר ימים מספר, הגיעו לשערי סרינגר, והיה ברור, כי כל קשמיר תיפול לידיהם בזמן הקרוב ביותר.

רק אז החליט המהגריז להסתתף אל הודו ושלח בקשת עזרה דחופה. הודו לא יכלה להשיב ריקם את הבקשה. כוחותיה הובלו במטוסים לסרינגר ונכנסו מיד לפעולה. לאחר ימים מספר, הנהלה מפלה לכנופיות שנסו באיסדר, ממשלת פקיסטן, נהגה כממשלת ערב, לאחר מפלת קאוקא, ושלחה את צבאותיהן הסדירים. ממשלת פקיסטן שלחה את צבאותיה הסדירים בפיר קד בריטי, למלחמה בקשמיר. הקרבות בין צבאות פקיסטן והודו ארכו למעלה משנה. רק בינואר 1949 הצליחה מועצת הבטחון של או"ם לכונן שביתת נשק על הצדדים הניצים. כשלושה רבעים משטחה של קשמיר (שגודלה כמעט כגודל בריטניה הגדולה) נשארו בידי הודו, והשאר ניתן לפקיסטן.

נקודת קפאון. ממשלה בראשותי של שייך עבדאללה הוקמה בחלק ההודי, וכבר תיכנה תכנית רחבה לתיוקונים סוציאליים. החשוב שבהם, הוא הפקעת הקרקע עות מידי העשירים וחלוקתם בין איכרי המדינה שעד כה היו נאלצים למסור את חלק הארי מיבולם לבעלי הקרקע. החלק הפקיסטני מנוהל על ידי ממשלה מקומית, הנקראת „אוד קאשמיר“ והתלויה בכל בממשלת קאראצ'י, בירת פקיסטן.

אך בעקבות שביתת הנשק לא באה בריט שלום ממשית. בקיץ האחרון בא למי קרב מתון מטעם או"ם, השופט העליון האוסטרלי סיר אואן דיקסון. למרות שגרדו לא היה סוגי כגורל ברנדוט, חברו למקצוע בישראל, נכלשה שליחותו לחלוטין. שני הצדדים מסכימים למשא-לעם, שיקבע מי ימשול בקאשמיר. אך בעוד שפקיסטן מתנה הסכמתה בהוצאת כוחות הודו המזוינים וכוחותיה היא, הרי ממשלת הודו עומדת על כך, שגם הכנופיות המזוינות ייצאו מאזור קשמיר. ההודים חוששים שהכנופיות תלושנה לקאשמיר, בראש כשר חות הודו הסדירים יעזבו את המדינה. עדיין לא נראה כל פתרון למעגל קסמים זה, וכעשרים אלף מטובי לוחמי פקיסטן והודו עומדים מוכנים משני צידי קו שביתת הנשק. יתר על כן כל הכוחות הצבאיים של שתי חברות הקהילה הבריטית הנ"ל מכוננים „לסיכוב שני“, במקום לעצור את הסכנה האפשרית מצפון, מעבר לגבולות רוסיה וסין, יובן, מדוע נקראת קאשמיר הנקודה החלשה בכל הקומנוולט — נקודת הקפאון במשך ומתן.

לחץ ירי בכוח. היתה לי הזדמנות להזכות, כמה קשה להגיע לפשרה. שוחחתי עם שייך עבדאללה בג'רביתו בסרינגר. עבדאללה גבה הקומה (6 רגל) ובעל העיניים המבריקות והמביעות מרץ רב, לחץ את ידי בכוח רב, בהביעו את שמחתו בפגישה המבקר הישראלי הראשון. הוא אמר גלויות: „תנו לתושבי קשמיר להחליט על לעתידם, על הפקיסטנים וההודים ללכת מכאן, ושאו נתנו לנו האפשרות לבחור כטוב בעינינו. אני משובש, כי עלינו לבחור בהתאם ללאומיותנו ולא בהתאם לדתנו. אנו הודים בראש וראשונה ורק אחר כך מוסלמים. ברצוננו להתאחד עם העם ההודי הגדול, הגני משובש, כי זוהי גם דעתם של רוב חברי“.

לעומת זאת מצאתי בקאשמיר גם תושבים בעלי דעות מתנגדות. הם שלחו לי הזמנה לפגישה סודית. בה הלעיטוני בתות שדה בקצת מיני מאפה מצויינים, ועוד דברי מתיקה, תוך כדי הרצאת רעיונם: „אנו מוסלמים, ובתור שכאלו עלינו להתאחד עם פקיסטן. אנו חוששים מפני ההודים. וכי לא נרצחו מאות אלפי מוסלמים בהודו וכאן, בקשמיר עצמאית? שאלו בועים. הם מתחו בקורת קטלנית על משטרו של עבדאללה ככנותם אותו משטר דיקטטורי, הגששו על משטרה והאשם במצב הכלכלי הקשה“.

אפשרות פתרון מהיר לבעית קשמיר, שזוהה לא כלא מכבר בדליה ובקאראצ'י נסי תימה שוב כשללון. התהום המפרידה, כיום, בין הודו ופקיסטן דומה מאד לתהום המפרידה בין ישראל ושכנותיה הערביות. רק הזמן יוכל לרפא את הסכסוך.

צו"ת

נגי-הסוהר

רשת התחוקה, ריבוי העבירות הגוררות אחריהן עונש מאסר, הגדלת האוכלוסיה בארץ, והתרבות מספר האסירים השפוטים לתקופות-מאסר ארוכות וארוכות ביותר, הולכת וגדלה אוכלוסית האסירים כמעט מדי יום ביומו. הולכים ורעים, בהכרח, התנאים בהם חיים, בניסחורגים אלה של החברה.

258 יחידים, 243 ערבים 111 עזדים
הדינים. 501 האסירים ששכנו, ביום ה' בדצמבר, בשני בתי-הסוהר, כללו 120 עצורים, המחכים לביורר משפטיהם, אך שלא שוחררו בערבות בגלל חומרת אשמותיהם; 381 אסירים שכבר נשפטו. מתוכם נשפטו 160 איש לעונש מאסר עד 6 חדשים, 64 לעונשים עד שנה אחת, 66 לעונשים עד שנתיים, 57 לעונשים עד 5 שנים, 16 לעונשים עד 10 שנים, 6 לעונשים העולים על 10 שנים, 4 למאסר עולם ו-8 נדונו למות.

בסך הכל כללה אוכלוסית בתי-הסוהר 258 יחידים ו-243 איש מבני המיעוטים הלאומיים. מבין 258 היהודים הגיעו 111 איש למדינה אחרי הקמתה.

את המקום הראשון בין העבירות תופסים הפושעים נגד הרכוש: גניבות, התפרצויות וכדומה (192 אסירים); מקום שני: עבירות פוליטיות ופוליטיות-למחצה, כגון החזקת נשק, ריגול, הסתננות וכדומה (113 אסירים); אחרי כך באים מקרים של הריגה ורצח (50 אסירים); עבירות כלכליות, שוק שחור, סמים משכרים (49 אסירים); שוד, איומים ותקיפה (43 אסירים); עבירות מיניות (31 אסירים); חוב לתשלום מזונות (9 אסירים); פשעים כלפי האנושות (5 אסירים); עבירות תנועה (5 אסירים); והסגת גבול פלילית (4 אסירים); מה הם התנאים בהם חיים 501 איש ואשה אלה? מה העולם הנפתח לפניהם, ברגע שנסגר מאחוריהם ערי-הברזל של החברה? כיצד מבליים הם את השבועות, החדשים, השנים הארוכות של מאסרם?

עם ירושת המנדט, עברו לידי ממשלת ישראל, בימי הקרבות, שלושה בתי-סוהר, אשר כל אחד מהם היה לשם-דבר בפני הישוב: המבצר הקודר של עכו, צינוקיו האפלים, אוירת ימי הביניים; בתי-הסוהר המרכזי במגרש הרוסים בירושלים, ה"קישלה" בה פוצצו את עצמם שני לוחמי המחתרת סמוך לתא הגרזים; ובתי-הסוהר ביפו, ליד השעון הגדול, ממול בניין הסרייה המפוצץ, על מתקני המזוהמים, חצרותיו הצרות.

שלושה בתי-הסוהר נפסלו מיד, אחרי ביקור חטוף, ע"י מנתי היסוד של שרות בתי-הסוהר הישראלי. עוד היה קיים רצון כנה למתוח קו תחת המסורת השחורה של בתי-הסוהר המנדטוריים, להקים משהו חדש, אנושי יותר. אחרי חיפוש בכל רחבי המדינה מצאו, סוף-סוף, את מבוקשם. בכביש המוביל מתל-אביב לחיפה, ליד כפר תל-מוגד, נמצא אחד ממבצרי-היגארת של משטרת פלשתינה, רחוק מכל ישוב, הוחלט להקים בו את בתי-הסוהר החדש. התדרים הותאמו לתאים, נעשו הסידורים המתאימים, וכעבור זמן מה נחנך בתי-הסוהר המרכזי בתל-מוגד. כוח הקליטה: 130 איש.

בנים חורגים של החברה. לא עבר זמן רב, ונתברר כי מייסדי בתי-הסוהר היו אופטימיים מדי. על אף החנינה, שהריקה בשעתה את בתי-הסוהר, גדלה אוכלוסית-האסירים במהירות רבה. בתי-הסוהר בתל-מוגד נתמלא, והיה צורך למצוא שיכון לעשרות אסירים, שנשלחו ע"י השופטים למאסר.

בלית ברירה, התעלמו האחראים מן הטעם המר הקשור בשמו של בתי-הסוהר הורכי הישן ביפו, והפכוהו לבית סוהר שני. אחרי שהוכנסו בו שיפורים מרחיקים לכת, כוח הקליטה: 210 איש. בסך הכל היה, איפוא, באפשרותם של שני בתי-הסוהר לקלוט 340 איש.

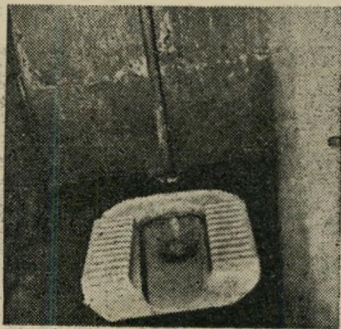
ב'5 בדצמבר 1950 ישבו בשני בתי-סוהר אלה: 501 איש, 161 איש יותר משאפשר היה לשכן, בתנאים אנושיים מינימליים, בשני בתי-הסוהר הקיימים. עם הרחבת

על פי רשיון מיוחד, מטעם משרד המשטרה, ביקרו אורי אבנרי ומקסים סלומון, עורך, "העולם הזה" וצלמו, באופן חפשי בבתי הסוהר בתל-מוגד וב'יפו. וחקרו במשך חודש ימים את התנאים השוררים שם. להלן מתפרסם החלק הראשון של תוצאות חקירתם. שאין לה תקדים בארץ. מסקנותיהם תתפרסמו בגיליון הקרוב של "העולם הזה".

א. אגורים

בתנאים אלה לוחם האסיר מלחמה מתמדת כדי להשוות לפינתו הקטנה צורה פרטית כל שהיא. מדי פעם מסירים הסוהרים תמונות המודבקות על הקיר — בדרך כלל תמונה של בחורה יפה בבגדים, גזורה מתוך עתון מצויר אמריקאי. ע"י מיטות רבות חרתו האסירים על הקיר את תאריך שחרורם מבית הסוהר, כדי להרגיש בזמן החולף. אילה ריחות שאין לאסיר ולא כלום פרט למיטה, המחובר ברת לשניה, ושני מטרים של קיר ערום, הרי נידונת מלחמה זו לכשלוש. התא הדחוק אינו יכול להיות לבית — גם לא לאסיר היושב בו עשר או עשרים שנה.

מה יכול האסיר לעשות בתאו? רק דבר אחד: לשכב על מיטתו. לקרוא ספר של ספרית בית הסוהר (כי אין לו ספרים אחרים), עתון של בית הסוהר או מאגזין ה"גשלה אליו ע"י קרוביו, יחד עם המכתב הדו-חודשי של המ, או לשחק שחמט ודומינו (הקל) פיס אסורים לפי פקודת בתי הסוהר). ובעיקר: לשוחח עם חבריו לתא, להתפעל בפשעים שביצע הגדלים והולכים בפיו עם כל שיחה נוספת, ומובן שביעל הפשעים הגדולים ביותר הופך בהדרגה לגיבור ה"תא."

אם גורמת צורת חיים זו להתגזרות האדם, חלק ניכר של האסירים הם פסיכופאטים מטבעם (לפחות 40% מהם), סבור חיים צור, מנהל בית החולים בבית הסוהר יפו, והגורם הראשי שגורם למצבם היה מצב משפחתי רעוע, תנאים בלתי מסודרים בבית הוריהם. עתה בא התא הצפוף של בית הסוהר ומשרש כל שריד של נטיה לחיי בית חיי פרט.

צורה יסודית זו, של חוסר מקום, אינה משאירה מקום לשום מאמץ רציני לשיפור תנאי חיהם של האסירים, או מאמץ חינוכי, או נסיון של הפ"ד. כל עוד לא יפתח בית הסוהר חדש, בעל כוח קליטה נרחב, ישאר בית הסוהר כאשר הגהו כיום.

אסיר, שאינו עובד, מבזה בתאו, בבית הסוהר ביפו, 21 וחצי שעות ב"יממה, ובבית הסוהר בתל-מונד, אשר בו כלואים השפוטנים לזמן ארוך, 18 שעות ביממה. התא הוא בית, עולמו, במשך כל אותו נצח קטן שהוא מבזה בבית הסוהר.

תא זה הוא חדר, בעל חלון אחד או שניים, סגור בסריגים, ודלת של סריגים סגורה במנעול. בתא זה יש נן מיטות. מלבד זאת: לא כלום.

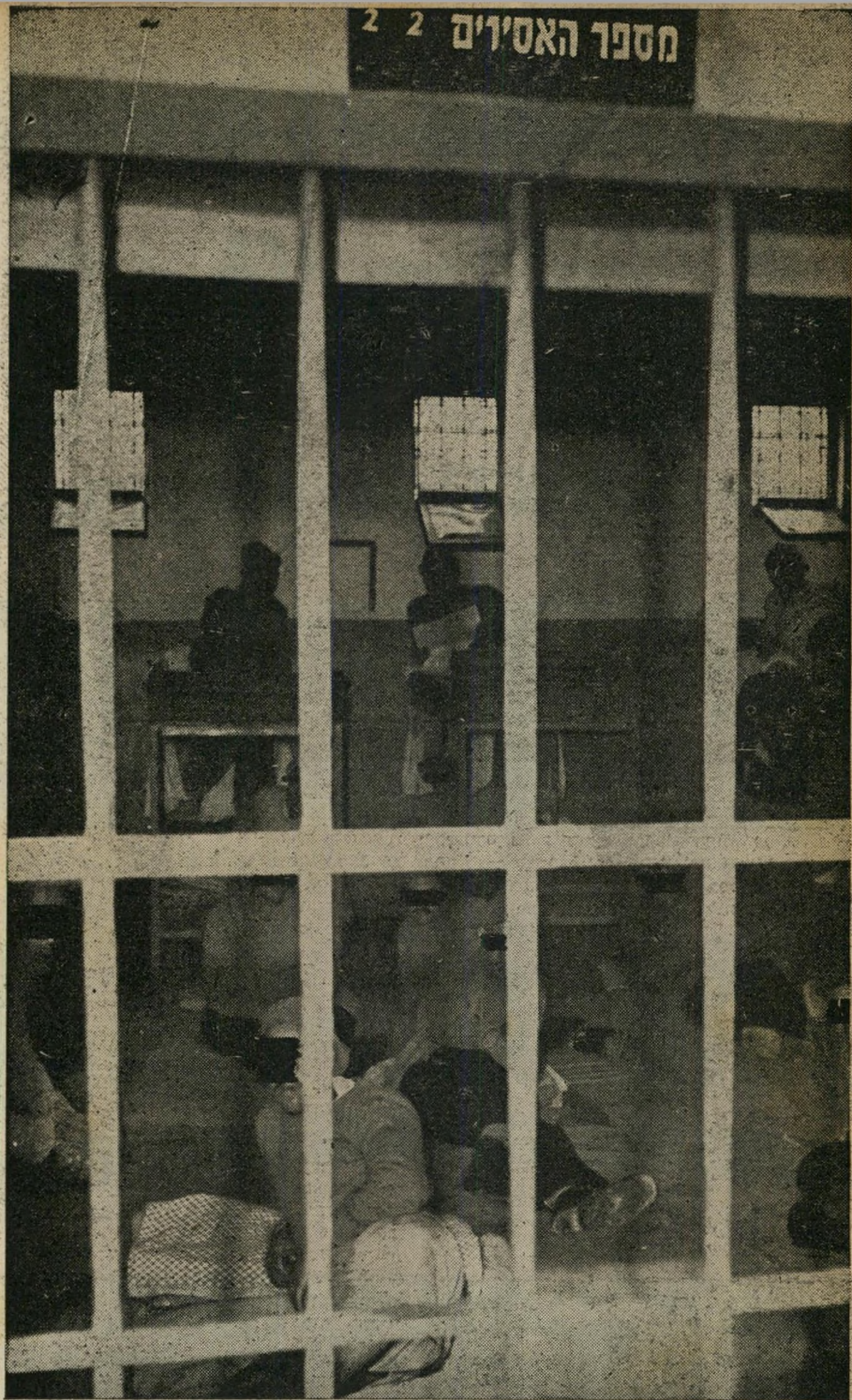
התא הרגיל, הן ביפו והן בתל-מונד, גדוש ומלא עד אפס מקום מיטות קומותיות, בדומה לתא של אניה. בין המיטות אין מקום אלא למעבר צר ביותר, אשר אדם יכול לעמוד בו בקושי. אם נשאר מקום פנוי, כדי לאפשר מעבר ביום ופתיחת הדלת, הרי גם מקום זה תפוס ב"לילה ע"י מזרונים, מיטות מתקפלות, שהאסירים רובצים עליהם.

אם פעם חלם מי שהו להתקין, לפחות, שולחן קטן בתא, הרי היה צריך להתיר על חלום זה מכבר. כי אין אף תא אחד בבתי הסוהר בארץ, שמספר דייריו אינו עולה על כוח קליטה הרשמית, הרשום בלוחית השחורה מעל לדלת.

בתרימלאכה, חדר ריאול, כל חדר שאפשר היה להשתמש בו, כדי להקל על חייו של האסיר, נתפס מזמן לצרכי מגורים.

בצפיפות איומה זו חי האסיר את מרבית שעותיו, ישן בלילות, אוכל את ארוחתו האחרונה בערב, ועושה את צרכיו: לרוב לעיני חבריו בתא.

בבית הסוהר בתל-מונד הותקן תא אחד לדוגמה ושוכנו בו האסירים המצטיינים. בתא זה מופרד בית השייך מוש ע"י דלת אמיתית, ויש בו ברז, קערה — דברים שהם בגדר חלום בבית הסוהר הישראליים. אולם גם בתא זה גרים 6 איש בשטח, שאינו עולה על זה של מטבח רגיל בבית אורח.

תא מספר 14, תל-מונד: תא זה נועד לקלוט 18 אסירים. למעשה, שוכנים בו, כעת, 24 אסירים בלילה, ואילו ביום מועברים אליו 24 אסירים נוספים, מן האגף השני של בית הסוהר, שאין בו חצר לטיולים. רק לחלק מן האסירים יש מקום במיטות הקומתיות, התופסות כמעט את כל שטח התא, והשאר נאלצים להסתפק במזרונים המושמים בלילות על הרצפה והמועמיים ביום ליד הקיר. צפיפות נוראה זו שוררת בכל התאים ביפו ובתל-מונד. בתאים רבים חוסמים האסירים הישנים את הרצפה, או במיטות מתקפלות, את הדלת.

ב. כהגרים

אחת התכונות החיוביות, הבולטות מיד לעין, בבית הסוהר הישראליים, היא: אין מדי-סוהר אופייניים, המציינים את האדם, כאילו היה חולה צר, כגון "מדי השוקולד" המפורסמים של ימי המנדט, מדי הפסים האמריקאיים, או הקשוח המשולש של מדי-האסירים הבריטיים. מלבושיהם של האסירים אינם שונים בהרבה מבגדיהם של אזרחים רגילים: מכנסים, וסודרים אפורים, מדיקרב צבועים של המשטרה, חלוקים אפורים לנשים, וכובעים מ"ל הסוגים, בהם מסתירים האסירים את ראשם המגולח.

בהיכנס אדם לחצר בית הסוהר אין הוא מרגיש בריגה הראשון כלל כי חדר אל ציבור שמשמעת העניין היא יסוד חייה. במידה מסוימת עזרו המדים החדשים למעט את ההשפלה הכרוכה בהיכנס בית הסוהר.

בולטים בחברת האסירים המדים האדומים של האסירים, שניסו אי פעם לברוח מבית הסוהר (הבאים להזכיר לסוהרים שיש לשים עליהם עין במיוחד) וסרטי-הזרוע של האסירים, אשר מתנהלת נגדם חקירה נוספת בקשר לעבירה אחרת. האדומים האמיתיים — הנדונים למוות — אינם באים במגע עם שאר האסירים. הם חיים בתאים נפרדים בבית הסוהר המרכזי, בתל-מונד, ומטיילים בחצר קטנה מיוחדת להם.

מחסן הציוד: זה עתה הובאה עצורה בת 17, הנאשמת בפריצות, לבית הסוהר. היא מקבלת 3 שמיכות, מגבת, ספל וסבון. העצורים רשאים ללבוש בסוהר את בגדיהם הפרטיים עד בירור דינם.

חקי למרי השוקולד: הפעולה הראשונה של שירות בתי הסוהר הישראלי היתה: חיסול התלבושות המשפילה של ימי המנדט. האסירים צובעים כיום סוודים ומכנסיים אפורים או מדיקרב חומים רגילים.

אחד המראות האופייניים ביותר בבית הסוהר ביפו, הוא השלט המתנוסס מעל לאחד התאים, ליד המטבח: "מס. התא 28, חדר אוכל מס. ב". בתא זה גרים אסירים.

בה בשעה שהצפיפות האיומה הבריחה את מפקד בית הסוהר לפנות את חדר האוכל, הוקמה סככה גדולה בחצר, ומתחתיה אוכלים כיום כל האסירים, כמו בצבא, בשתי משמרות — אסירים לחדר, עצורים לחדר. פירוש הדבר, שאין עוד לאסירי מקום לשוטט בחצר, כמנהגם לפני שנה. הם נאלצים להסתובב, בשעת הטיול, במעגל, מסביב לסככת האוכל. לא יהיה זה תענוג לאכול במקום זה בימי הגשמים.

בתלמונד הוקצב לחדר האוכל מקום מכוסה, שם הועמדו שולחנות מכוסים מפוחי-שעווה. האסירים עומדים בתור, ליד אשנב החלוקה. כל אחד לוקח את מנתו ומתישב ליד שולחן.

תקציב האוכל הוא 300 פרוטה ליום. האסירים אוכלים שלוש ארוחות בחוץ (ארוחת-בוקר בשעה 8.00, ארוחת צהריים בשעה 12.45, וארוחת ערב בשעה 16.15, לפני סגירתם בתאים). בשעה 18.00 הם מקבלים בתאים תה וכריכים.

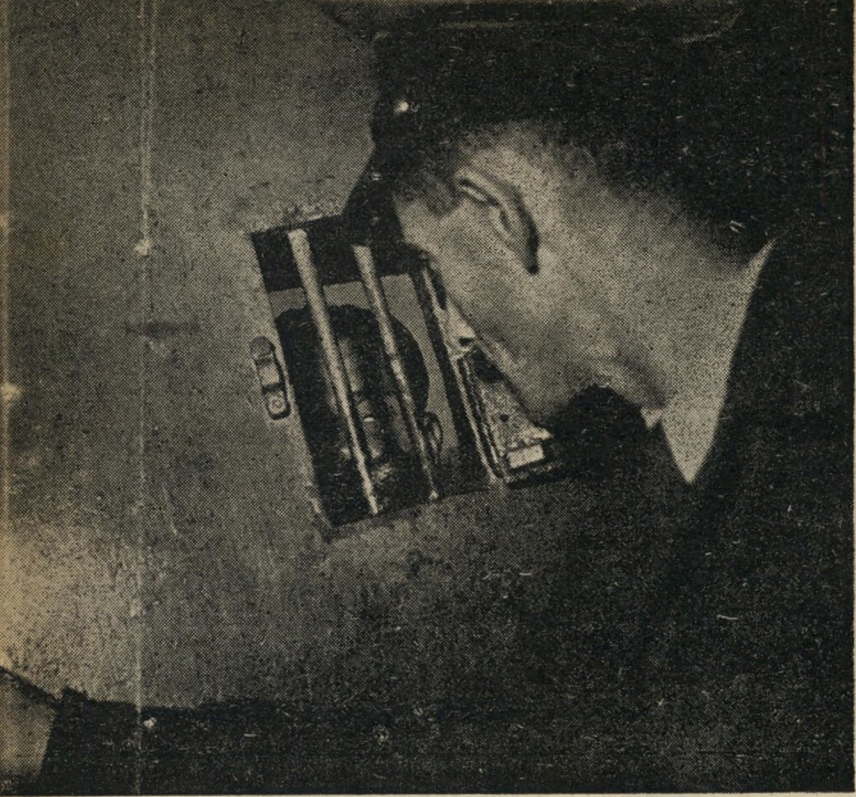
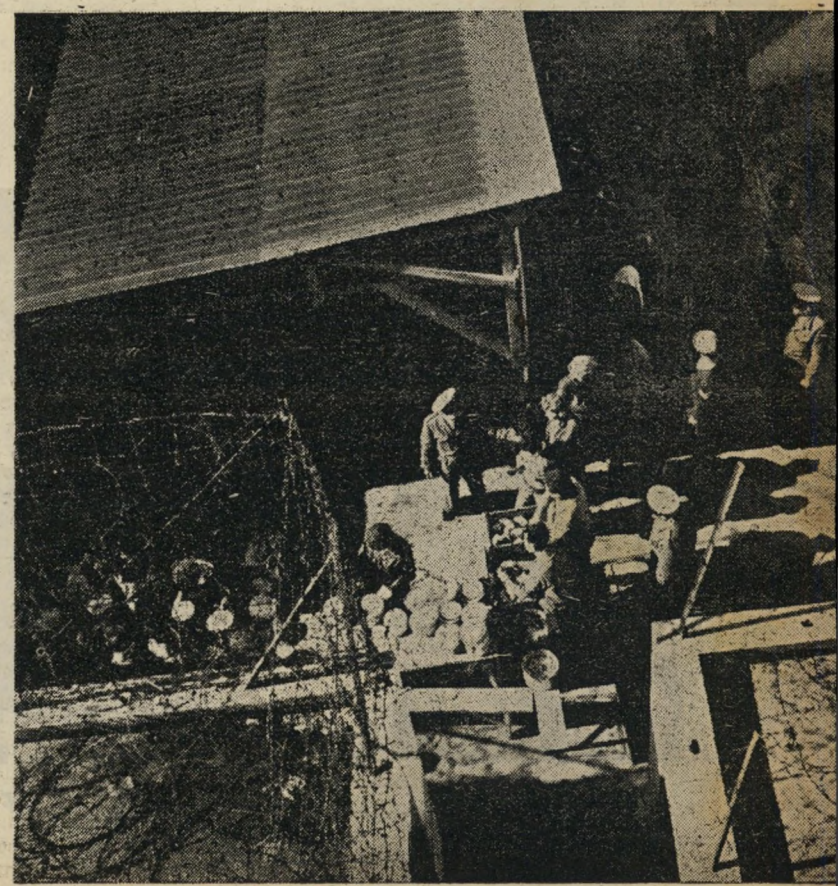

הכנת האוכל: העבודה במטבח אהובה על האסירים, כי היא מאפשרת להשאר מחוץ לתאיהם משעה 6 בבוקר ועד הערב. שני האסירים מימין הם ערבים, שהפכו את תקנות ההגנה: האחד ניזון ל-6 חדשי מאטר בעוון החזקת תחמושת, והשני ל-3 חדשים בעוון נסיעה מכפרו לחיפה, ללא רשיון מטעם המושל הצבאי. האסיר השמאלי ניזון ל-6 חדשים בעוון גניבה. שניהם עובדים במטבח, הטבח עצמו סוהר.

חזקת המנות: תמונה, שתזכיר לקוראים רבים את הנוהג המקובל בצבא. אחד הנאשמים היהודיים ביותר בארץ מקבל את מנתו — שעועית, תפוחי-אדמה ודג' הפילה, שאינו חסר כאן. מנה ראשונה — מרק. בשעת הארוחה אפשר לשוחח חופשית.

סככת האוכל ביפו: תמונה המבליטה את הצפיפות הנוראה של בית הסוהר. הסככה תופסת את רוב שטח החצר, שאינה גדולה בלאו הכי, ואינה משאירה כמעט מקום לטיול האסירים. הסככה הוקמה לא מכבר כדי לפנות מקום בבנין עצמו.

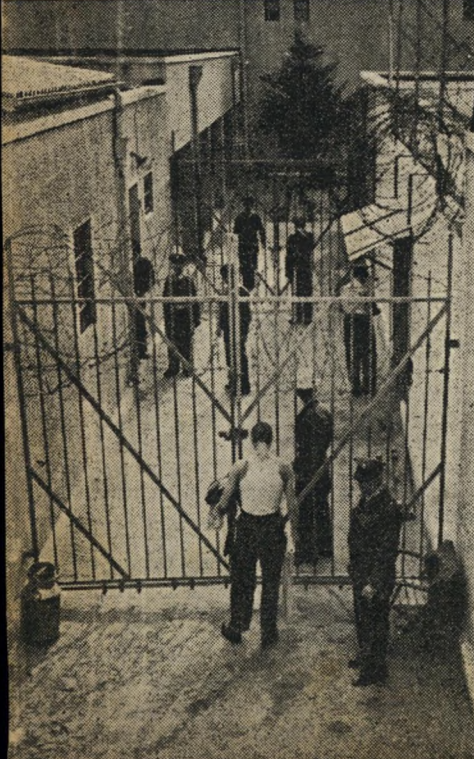

24 שעות ביממה — העין פקוחה: האשנב הקטן, בשער החצר הפנימית בבית הסוהר ביפו, המאפשר לסוהר להציץ פנימה לפני פותחו את השער. זוהי אחת מ-120 נקודות השמירה של בית הסוהר. הסוהר נמנה עם 24 האנשים, הנמצאים במצב הכן מתמיד — חציים בנקודות השמירה וחציים השני בחדר השינה הגדול, בו שוכנים הסוהרים כ"רורה", מוכנה בכל עת לקפוץ מן המטה, בהישמע קול האזעקה. גם המיטות בחדר זה מסודרות לפי סדו נקודות השמירה, כדי שאפשר יהיה להעיר את האיש הדרוש, בירח קלות.

שמירה

האיש על הגג בבית הסוהר בי תלמונד, הוא היחיד הנושא נשק בבית הסוהר. ליד עמדת השמירה תלוי הפעמון, המאפשר לשומר להזהיק מיד את כל הסוהרים במקרה של מרידה. שער הסוהר (בתלמונד) מגבירים את הבטחון בפני התפרצות פתאומית.

מספר האסירים בשני בתי הסוהר מגיע ל-501. מספר הסוהרים הגיע באותה שעה ל-243. במלים אחרות: השרות מעסיק סוהר אחד לכל שני אסירים.

המספר הזה לבדו מוכיח, עד כמה אין בניני בתי הסוהר הקיימים מתאימים לתפקידם. במקום גושים גדולים, שנוח לפקח עליהם, מהווה בית הסוהר ביפו סכך של מעברים, שגם אחרי כמה ביקורים קשה להתמצא בהם, ואילו בית הסוהר בי תלמונד לא נועד כלל לתפקיד מסוג זה. עובדה זו מכריחה את השרות להקדיש כמעט את כל כוח-האדם שלו לתפקידי שמירה ממש, ואינה משאירה מקום לאנשים, שהיו צריכים להוות את מרכיב השרות: חבר מתכננים ופסיכולוגים, שאינם לובשים מדים, שיוכלו לעזור לאסיר להתגבר על בעיותיו ולחזור לדרך החברה בי גמר תקופת מאסרו.

הסוהרים, שמשכורתם זעומה ביותר (משכורת רגילה — קצת מעל 40 לירה ברוטו, קצת פחות מ-40 נטו) עובדים עבר'ה מאומצת: הם נמצאים 24 שעות בי תפקיד (3 שעות מנוחה בחדר-המילואים, אחרי כל 3 שעות שמירה) ו-24 שעות מי חוץ לתפקיד.

בבית הסוהר ביפו, הנמצא בלב ישוב עירוני מרוכז, קשה השמירה ביותר, ו' מאז הקמת המדינה כבר ברתו מתוכו 2 אסירים (שנתפסו כעבור זמן קצר). מאז דך, אין סכנה רבה לבריחה דוקה ביפו, שם שוכנים האסירים השפויים לענשי מאסר "קצרים", ואילו בתלמונד, שם גרים האסירים השפויים לתקופות ארוכות, ביניהם השפויים למוות ולמאסר-עולם, קלה הבעיה בהרבה: בית הסוהר נמצא בי מישור פתוח, רחוק מכל ישוב (אם כי קרוב לכביש הראשי), ונוח להשיג על השטח.

החיים בבית הסוהר עומדים בצל הדור קרב הנצחי בין האסיר, ש-24 שעות יממתו פנויות לעיבוד תכניות בריחה, ובין הסוהר, שתפקידו למנוע את התגשמותן של תכניות אלה. בחדרו של מנהל השרות, הצטבר אוסף רבירוש של מכשירים, שהאסירים הכינים לעצמם באמצעים פרי מיטיביים — משורים פשוטים, סכינים שור פנינים, יחד עם אוסף של מנעולים שבו רים, שנפרצו בשעת המרידה הגדולה בי תלמונד לפני שנה. מרידה זו, החרוטה בזכרונם של רוב הסוהרים, מוכירה אף היא את הצורך בנכונות נפשית מתמדת, הקיימת גם בשעה שהיחסים בבית הסוהר נראים נורמליים.

העבירה הנפוצה ביותר:
כובעו של אסיר זנב מוחבא של סיגוריה.
הרגיל: צינוק. רק במקרים מיוחדים נוסף

1. אסיר

בראשית ימיו של שרות בית-הסוהר, עבד הקמת המדינה, היה המשטר בבית-הסוהר חפשי ביותר. אולם מאז המרידה הגדולה בתל-מונד לפני כשנה, הוחמר המשטר בהדרגה. היחס בין סוהר ואסיר נעשה רשמי יותר, ובית-הסוהר מקפיד יותר על עבירות קטנות.

העבירות הרגילות ביותר בבית-הסוהר — עישון סיגריות בתאים, בניגוד לאיסור החמור, התחצפות כלפי סוהרים, קטטות בין האסירים לבין עצמם, אי-ציות לפקודות, אכזריות.

למנהלי בית-הסוהר סמכות רחבה מאד להטיל עונשים על אסיריהם — החל מקיצוץ מנת הסיגריות, הפסקת טיולים בחצר, הפסקת ביקורים ומכתבים (כל אסיר רשאי לקבל ביקור אחד או מכתב אחד לחודשיים), כלואה בצינוק תזונה ענשים בצינוק, רק במקרים נדירים משתמש המפקד בעונש החמור ביותר: האכזריות מאסרו של האסיר (שנה אחת בבית הסוהר כוללת רק 8 חדשים, אך המפקד רשאי להתח

הצינוק: אסיר זה, נידון לחצי שנה מאסר בעון גניבה עישון סיגריות בתא, ענה בחוצפה לסוהר, נידון ע"י מנהל בית-הסוהר לכלואה של 7 ימים בצינוק. הצינוק (1.50 מ' רוחב, 2.50 מ' אורך) משמש גם לבידוד אנשים לפי צו בית-הדין, לכליאת מורפניסט המשולל בבית-הסוהר, להשגחה על אדם, שניסו לאבד עצמו לדעת ע"י בליעת כפית. האסיר ישן בצינוק על שמיכותיו, ואין בתא כל חפץ אחר. בידור יחיד: שיחה מצינוק לצינוק.

חרר המרפאה: אסיר רדודי, שנשפט ל-4 שנות מאסר, בעון שוד מזוין, נעלה להרגת סמל, הודות להתנהגותו הטובה, נקבל טיפול במכשיר של גליט קצרים. למרפאה יש ציוד חדש, אולם אין מקום מספיק להחזקתו. דורו שים, לפחות, עוד 3 חדרים. וחדרים, כמובן, אין.

2. בריאות

עם היכנס האסיר לבית-הסוהר, הוא עובר בדיקה רפואית יסודית, אחרי שנשאר 24 שעות ב"בידוד". כפי שמבטיח ד"ר פרינק, הרופא הקבוע של בית-החולים ביפו, שהתחבב במידה רבה על אסיריו, אין מצב הבריאות של אסיר לוסית בבית-הסוהר שונה מזה של שאר האסירים. כ-20 איש מתייצבים מדי יום ביומם במרפאה הקטנה, בעלת הציוד הטוב. בתל-מונד מבקר הרופא רק פעמיים בשבוע, והוא הדין לגבי רופאי-השיניים בשני בבית-הסוהר האלה.

בית החולים בבית הסוהר: כרגע תפוסה רק מיטה אחת מבין 6 המיטות, והנמצאות מאחורי הסריגים. החדר סודר, כדי למנוע, ככל האפשר, את הצורך להעביר את החולים לבתי-חולים אזרחיים, דבר שאיפשר בריחות יבנות.

עישון בצינוק בתל-מונד: כל אסיר מקבל 4 סיגריות ביום, והוא חייב לששן אותן כורעים עד גמר הסיגריות (במרכז) וזורקים את הזנב לתוך פחית במרכז החצר. הבאת הסיגריות לתא נחשבת עבירה חסורה ביותר, בזמנים קבועים בחצר. בקבלם און כורעים עד גמר הסיגריות (במרכז) וזורקים את הזנב לתוך פחית במרכז החצר. הבאת הסיגריות לתא נחשבת עבירה חסורה ביותר, בזמנים קבועים בחצר. בקבלם און

3. אסיר

אם יש בבית-הסוהר דבר אחד, שהוא איום גם מן הצפיפות, הרי זה חוסר התעסוקה. הגורם בהכרח להתנוונותם של האסירים.

ביום 27 בדצמבר היו כולאם 189 איש בבית-הסוהר בתל-מונד. ממספר זה יש לנכות את 51 העצורים, שאינם עובדים. הרו"ח היומי של אותו יום מראה: מתוך 138 האסירים לא היו עסוקים 72 איש בכלל, בשום תעסוקה שהיא. מתוך שאר 66 האסירים עבדו רק 17 איש בעבודה יצרנית או מקצועית כל שהיא (10 בן הירק, 1 כשרברב, 1 כצבע, 5 בנגרות), ואילו 59 הנותרים עסקו בשרותים שונים (14 במטבח, 8 בנקיט בתי השימוש, 4 בנקיט כללי, 9 במכבסה, וכו'). ביפו גרוץ המצב עוד יותר.

הסיבות העיקריות לחוסר התעסוקה: חוסר מקום, חוסר תקציב, חוסר ציוד. ביפו ישנם מכשירים טובים לנגרות, אולם הם נעזמים באחת הפינות, מחוסר מקום. כל החדרים, שנעזרו בשעתם לחדרי-מלאכה, הפכו מומן לתאי מגורים.

הנסיגה הראשון לחולל מהפכה במצב זה נעשה לפני שנה בתל-מונד, עם פתיחת גן הירק, המעסיק בעונה עד 15 איש. הגן סיפק, בעונה שעברה, 19 טון ירקות לבית-הסוהר, דבר שגרם לשיפור ניכר בתפריט. אולם גם נסיון זה לא יכול היה לגרום לשינוי מהותי במצב האיום, בו מבליים אסירים שנים שלמות של חיייהם בבטלה גוראה, באפס מעשה מוחלט.

בכל זאת מסכימים כל הסוהרים שאפילו נסיון זעיר זה להקים גינה לפני שער בית-הסוהר שינה לחלוטין את האווירה במקום. "האנשים נראו יותר מרוצים, פחות מרי נפש", אומר אברהם מרחבי, מפקד בית-הסוהר בתל-מונד. והגנן הראשי מי שהיה במאי באיטליה, מאשר: "האסירים עבדו בשמחה, מתוך רצון. רבים מהם עבדו זו הפעם הראשונה בחייהם."

לעובדים בגינה לא ניתנה משכורת, פרט לתוספת של 4 סיגריות ליום — והשינוי בתפריט שבא עם היכול הראשון. אולם אין ספק שלוא התפתחה שיטה זו אפשר היה לתת לאסירים שכר שיאפשר להם לא רק לשלם בעד כלכלתם במאסר, אלא גם משאיר להם חסכון מסוים שישולם להם ביום שחרורם ויקל עליהם את חבלי הלידה הראשונים בחיים האזרחיים.

מלאכה מאחורי הסריגים:

"מאשרים" אלה, המעטים, היכולים לבלות את יומם בעבודה מועילה כל שהיא. אנשים הזומרים מקצוע, שיוכל לפרנסם גם בחיים אזרחיים — מעטים עוד יותר. מספרם אינו מגיע ל-10% מכלל האסירים.

שרותים במקום עבודה:

בעצמם בגיהם. שרותים אלה אינם ממלאים את יומם של האסיר, אך אינם מכשירים אותו לחיי עבודה בתום תקופת ענשו. "תנו לנו עבודה" היא דרישתם העליונה של האסירים, המרגישים, כי הבטלה הנצחית מנוונת אותם בהדרגה ותחסטם בפניהם כל דרך לחזור לחיים נורמליים אחרי שיחרורם.

אתו הפשעים בין הנשים, הוא מן הנמוכים בעולם כולו. לעומת 501 אסירים ועצורים, נמצאו ב-5 בדצמבר באגף הנרשים של בית הסוהר ביפו רק 13 נשים — מזה 9 שפוטות ו-4 עצורות.

העבירות העיקריות: פריצות, גניבות, עבירות נגד האנושות.

למרות מספרן הקטן של האסירות, התנאים באגף הנשים קשים ביותר. אין אפשרות להעסיק את הנשים אלא בתפקידים קטנים (כגון תיקון בגדים), הנעושות מוגבלות לשני החדרים הקטנים ולחצר הזעירה. אין שום טיפול מיוחד בנשים, שום נסיון אינו נעשה להחזירן למסל. מובן מאליו, שאין כל אפשרות להפריד בין עברייניות צעירות, שהגיעו בפעם הראשונה לבית הסוהר והיו יכולות לשנות את דרכן, ובין פרוצות מועדות, שיחסן הציני מדבק בהכרח. ההפרדה היחידה הקיימת (בתוך קף החוק), היא בין השפוטות ובין העצורות, המחכות עדיין לבירור דינן.

עד לפני זמן מה, לא היה שום מגע בין האסירים ובין האסירות בבית הסוהר. רק מפעם לפעם היו האסירות נאלצות לעבור בלית ברירה את החצר הגדולה בה מטיילים הגברים.

תא השפוטות: הצפופות אינה קטנה מאשר בתאי הגברים. בשני התאים של אגף הנשים גרות 9 אסירות שפוטות ו-4 עצורות. לנשים יש מרפאה נפרדת משלהן. תעסוקה: אפס. על המחלקה אחראית סמלת של השרות, כל השמירה בידי סוהרות הלבושות מדי חאקי.

בריס, בדרך למרפאה הכללית (אף כי יש לאסירות מרפאה קטנה משלהן). משנוכח מפקד בית הסוהר, כי מגע זה לא גרם להפרצות ולהתפרצויות, עשה נסיון מיוחד לרכז את ההפרדה החמורה, כדי לתת לנשים אפשרות כל שהיא להשתתף בחיי החברה הזעירים הקיימים בבית הסוהר. באחת מהצגות

בית סגור לתאים. מקרה יומיומי: סוהר מוצא אסיר מובא לדיון לפני מנהל בית הסוהר. העונש תזונתי עונשים והפסקת הסיוולים בחצר.

זיק את האסיר גם במשך 4 החדשים הנוספים, כעונש על התנהגות בלתי טובה.

לעומת העונשים, בידי המנהל לתת גם פרט לאסיר מצטיין: מינוי לסמל, העונד שלושה קווים בריטיים על שרולו, מקבל שתי סיגוריות נוספות כל יום, רשאי להימצא מחוץ לתא עד לשקיעת החמה וגר בתא עם סמלים אחרים. מספר הסמלים יכול להגיע ל-5% ממספר האסירים השפוטות, והם אחראים על שאר האסירים ועל עבודתם. הסמל הוא המעיד את האסירים ב"יום" בשעת הסיוור היומי של המנהל בתאים. יכול אסיר להתמנות לסמל אחרי החודש הראשון של מאסרו.

תלונותיהם של האסירים עצמם נוגעות לרוב לפרטם קטנים. "מדוע לא נותנים לנו לעשן בתא, מתי שאנחנו רוצים?" שואל אחד מהם. ושני מתמרמר: "מדוע לא נותנים לאשתי לתת לי סוכריות כשהיא באה לבקר אותי?" תשובת הסוהרים: אם אחד יקבל ממתקים והשני לא, יגרור הדבר מרידות בלב שאר האסירים.

יגיה (מימין) כורעים האסירים על הארץ, נשארים יטה כולה באה למנוע אותה לחלוטין.

6. הפרדה

בבית הסוהר של מדינת ישראל נמצאים כיום 74 עבריינים צעירים, למטה מגיל 18, אשר השופטים קצרו להחזיקם שם מחוסר מקום מתאים אחר. עבריינים צעירים אלה הם רק חלק — אם כי וחלק המהפיר ביותר — של פרשה ההתפכח את בית הסוהר, בפי כל יודעי דבר וגם בפי הסוהרים עצמם, "בית ספר לפושעים מועדים".

בתא אחד: גנב, עברייני תנועה, פושע מיני, 2 שודדים, מפיר תקנות הפיקוח. בתנאי הדוחק הקיימים אין כל אפשרות להפריד בין האסירים לפי סוגי עבירותיהם, אופיים והתנהגותם.

איכלוסית בית הסוהר מורכבת מטיפוסים רבים. קיים טווח שלם של חומרת עבירות. החל מן הפושע הבוגד, האונס לידות, או הרור צה המסמדי חי אדם בדם קר, וכלה בנהג ביש מול, שדרס אדם, או בסוחר שנחמס בפי עולה מסחרית בלתי חוקית שכל חבריו למקצוע עסקו בה באר תה שעה, נוסף על סולם זה קיים טווח שני: החל מן הפושע המועד, אשר שום דבר בעולם לא ישנה אותו, וכלה בעברייני המקרי, שנכנע ליצר וביצע בשעת משבר נפשי גניבה קטנה, ושיכול היה להרגיש בחרטה כנה ולחזור למוטב — לולא בלאה אותו החברה בתא אחד עם אותו גנב מועד, המכניס אותו

"חצר" האסירות: שטח זעיר הוא המקום היחיד בו יכולות האסירות לנוע ולתלות את כבסיהן. הסמלת מין שפוטת ל-3 חדשים בשוון גניבה, האסיר במוכז למאסר חודש, בעוון פריצות. העו רה משמאל נאשמת ברצח בנה ומחכה לדיון

הקולנוע, הנערכות מדי פעם לאסירים, הורשה לנשים לשון על ספסל משלהן בין הגברים. לאפתעת הכל נהגו הגברים על אף היותם מנותקים מחברת נשים חדשים על גבי חדשים בגינטלמניות גמורה. מאז ניתן לנשים להיות נוכחות בהצג אלה.

בתי הסוהר הקיימים מתאימים לתפקידם. ז שאלה של תקציב, אך לא שאלת תקן בלבד: היא נוגעת גם לעצם יחסה של החבר אל בית הסוהר, אל בעית העונשים החוקי

זוגות עינים מאשימים את החברה: העבריינים הצעירים, בבית הסוהר ביפו, כלואים אמנם בתא נפרד, אך באים במגע גשמי כל היום עם פושעים מועדים. החמשה: בן 17 השפוט ל-6 חדשים בעוון התפרצות, בן 17 השפוט לשנתיים בעוון כייסות, עצור בן 17 הנאשם בהתפרצות, עצור בן 15 הנאשם באונס עבירה, עצור בן 16 הנאשם בהכאת אדם, שהשופט סרב לשחררו בערבות 3 מבין ה-5 הנ"ל "עוונות", שם כבר קבלו את הוראתם הראשונה לקאריירה של פשעים. בית הסוהר, שהוא בית ספר לפושעים מועדים, ישלים את חינוכם.

פרק מיוחד הוא היחס בין הגזעים בבית הסוהר. יתכן ובבית הסוהר הם המקום היחיד במדינה בו הוגשם עקרון שחי הזכויות ואחוזת העמים הלכה למעשה. אין קיימת כל מחיצה בין האסירים היהודיים והערבים, היחסים הם ידידותיים. במקרים רבים גרים בני שני העמים באותם התאים.

איש אינו יכול להעריך כמה תשלם המדינה, ברבות הימים, עבור החינוך המצוין הזה ושהיא נותנת לעבריינים צעירים, לפושעים מקריים ולשאר האסירים המזדמנים במקרה לבית הסוהר ויוצאים משם פושעים מועדים. מספר גדול יותר של בלשים, שוטרים, סוהרים, תקציבי משטרה ובתי סוהר — אלו תהינה התרי

דרכי חיים

אדם בלי שם

ביום הראשון של שנת 1951, בשעה שמונה בבוקר, 1 לינואר הופתעו עובדים ושבים בככר דיזנגוף בתל אביב, למראה אדם כבן 40 המתהלך ערום לחלוטין בגנה הציבורית.

כמה ימים אחרי כן, הוגש לבית המשפט כתב האשמה בלתי רגיל, שהכיל במדור המיוחד לשם ולכתובת את המשפט: "אדם אשר שמו וכתבתו אינם ידועים למשטרה, כי הוא סירב למסור אותם".

מדי פעם בפעם אפשר לראותו ישן על מדרכה באחד הרחובות, בחדר מדרגות על בית, או במגרש ריק, אבן למראשותיו והוא מכסה את עצמו בנייר עיתונים.

אשר למשטרה, אין לה כל סמכות לספל באנשים שקטים, שאינם מפריעים לציבור, אינם גורמים חבלות גופניות לאורחיהם, אינם מפריים את הסדר, אינם מקימים בהלה במקום ציבורי, אינם גונבים וכיוצא באלה. אדם ישן תחת כפת השמים, או מסתובב מלוכלך, או רעב — כל זה אינו שייך למשטרה.

לא השתגעתי. אולם באותו בוקר הפך האדם בלי-שם את החוק, בזה שפגע במוסר של הציבור. וכאן היה כבר מקום לטיפול אינטנסיבי. באו השוטרים, עצרוהו, הביאוהו לכלא, נתנו לו בגדים ואמרו: "תתלבש". השיב: "לא השתגעתי, אני שונא בגדים. הגוף הוא שלי ואיש לא יגיד לי איך ללכת". "מה שמך?" שאלוהו. השיב: "שמי? מה זה חשוב לכם? אין לי שם". "איפה אתה גר?" — "גר? בוקרה אגיד לך, אינני גר, עכשיו אני גר פה". "בכל זאת, איפה הכתובת שלך?" התרגו האש בלי-השם ואמר: "שאלו עד מחר, לא אגיד, לא שם ולא כתובת".

הבינו השוטרים כי המקרה שלפניהם הוא רציני ויש לספל בו כראוי ולהביאו בפני שופט כדי שיקבע, שהאיש אינו שפוי בדעתו, ואז יוכל השופט לקבוע, שיש מקום לתת לאדם טיפול רצוי, היינו בית חולים. לא מן הנמנע שיימצא מקום במוסד — ואז יהיה הכל בסדר והאיש בלי שם ובלי כתובת יקבל במקום שם — מספר, וכתבתו תהיה: בית החולים. צריך היה להביא את האיש בלי-שם בפני שופט והנה הוא מסרב להתלבש.

הסוס הפצוע

הם עמדו והביטו

"לא זה בלבד שהלכתי להביא בשבילך בגי דים, אתה עוד מסרב" — אמר השוטר. ואז שקל האיש-בלי-שם את הדבר והסכים להת' לבש ולהופיע בפני שופט. הביט השופט לכתב ההאשמה, ואמר: "תביאו רופא ממשלתי".

ומאז הלך הכל כשורה. האיש בלי שם קיבל טיפול מתאים, באו רופאים, בדקו אותו. על הניירות והטפסים כתוב: "אדם ששמו אינו ידוע, משום שהוא מסרב לגלותו למשטרה". קיבל דירה וגם אוכל. מוסר ההשכל: כדאי לפעמים לפגוע במוסר של ההברה ביום הראשון של שנה טובה ומבורכת.

רצח מתוך רחמים

מכל מקרי הרצח מתוך רחמנות, שעוררו ויכוח בשנה האחרונה, היה המק' רה ברחוב אילת (דרך 'פירת-אביב) הי שבוע, היחיד, שעליו לא היה מעיז לי-הן הסניגור האופטימי ביותר, אירונות הגויול. הדבר התרחש מול היכל הצדק בן ארבע הקומות — בית המשפט המחוזי... קרוב לשעה 9 בבוקר עברה ברחוב הסואן עגלת נפט רחומה לסוס, גורלו של הסוס נחרץ אותה שעה

במרומים: מהכיוון ההפוך הגיעה מכונית משא, שהתנגשה בעגלה והסוס נפצע ב' אחת מרגליו. עמד הסוס הפצוע על שלש רגלים, שותת דם. הקהל נתאסף סביבו, העגלון רשם את שמו של בעל המכונית. עמדו האנשים במקום, שלחו מבטים נר גים אל הסוס הסובל, לא קראו את "מגן דוד אדום" ולא את תברת "צער בעלי חיים" — הם עמדו והביטו.

מישהו הלך, אמנם, וטילפן למישהו, אך עברה שעה ועוד שעה ולא הופיע אדם במקום, שיוכל לעשות דבר. קרוב לשעה 12 הגיעו מוסמכים והחליטו, כי יש להקל את סבלו של הסוס ולהמיתו. ירו בו וכנראה פגעו, אך הסוס לא מת, המשיך לסבול, שותת דם. לבסוף, אחרי איבוד דם רב, צנח ארצה והחל רועד. האנשים עומדים מסביבו ומביטים... קרוב לשעה אחת אחה"צ, הופיעה במ' קום מכונית טנדר ועליה כתוב "גן הח'

עמוד השעון

הם נפגשו והתחתנו

יות" הכל הבינו מיד, כי מטרת האנשים האלה היא לעזור לחיות הסרף בגן הח' יות העירוני, בשטח אספקת הבשר. מהטנדר יצאו שני אנשים, עם גרונים, והתחילו להכין את הסוס במקום, לעיני הקהל. בתחילה הממוהו על ידי מכה בראש. הסוס עוד הרים את ראשו ושלח מבט חרישי סביבו, בשעה שהגרונ כבר עסק בהפשטת העור. כאן החלה הצגה בנוסח בית מטבחיים, לעיני מאות אנשים, באמצע הרחוב, מול בית המשפט המחוזי. פשטו מהסוס את העור, אחר כך התכווהו לגורים, העמיסו את הבשר החם על הע' גלה והסתלקו מהמקום, בהשארים שלר' ליתדם גדולה על הכביש...

מה שמך חבובה?

דומה, כי לא היה אורח ישראלי, שלא קבל על הנמוסים במשרדים הממשלתיים. ואין צריך לומר: במודיעין ובשירותי חוץ של מרכזיות הטלפונים בארץ. נראה כי האזרחים התרגלו ליחס האדיש והמ' זלזל — פשוט, השלימו עם הדבר. ויוכיחו מספר מקרים מוזרים שאירעו לסלפונים טיות במרכזיות הטלפונים בחיפה בה הופ' על לראשונה הצו לענות ב"שלום!"

"שלום — מודיעין! ענתה טלפונים טית צעירה לקריאה שקיבלה. "אל תתי' הצפי צוציקית!!" השיב קול גבר רג' זני מעבר לקו.

"שלום — שיחת חוץ!" אמרה שכנ' תה, והתכוונה לרשום את השיחה. "שלום, שלום!" נענה קול צעיר מעבר לקו, "אין קוראים לך, חבובה?"

"שלום — השעה עשר וחמשה!" קר' אה לתוך השפופרת, הצמודה לצוארה, הצעירה הממינה על 15 (מה השעה?). "מאימתי התחלתם להיות נמוסים ולהגיד שלום?" — שאל קול היסטרי של אשה מי עבר לקו.

שואלים הממונים על הדואר: "מיהו חסר הנמוסים? הקהל או אנחנו?"

ב'ג בן' הקטן

לרובבות צעירים, שגדלו בתל-אביב, היה השעון הגדול של מוגרבי חלק מן החיים. מעניין היה לקבוע פעם כמה זוגות נפגשו ע"י השעון, כמה זוגות התחתנו אח"כ, כמה ילדים נולדו, וכמה לבבות נשברו מפגישות שלא קוימו.

עתה מאבד כבר מוגרבי את לבו. הככר תשאר גם להבא, אבל בלי כל ספק תחסר הרומנטיקה, שהייתה לככר עד עתה. אפגוש

אורח תחת השעון! אימרה שהסכה מי-שג בשפה העברית, אפילו בקבוצת הרחוק ביר תר, תהיה עתה נחלת העבר.

במסגרת הרחבת הכבישים וצמצום המדרכות, של מחלקת העבודות הציבוריות, החלו בפירוק השעון והאי. לא ידוע היכן יעמוד עתה השעון, שהוא נכס ציבורי חשוב. לא ברור היכן יקבעו זוגות להבא פגישות. לא ברור היכן יתאספו נהגי המר' נילת בלילה לשנות ספל קפה תורכ'.

מספרים על יהודי אמריקני אחד, שביקש לקנות את השעון הנוכר ולהחביאו עד בוא היום שבו יקום מוזיאון לעתיקות העיר. אותו יהודי, מניו-יורק, אמר כי השעון של מוגרבי הצטייר בעיניו כ"בג בן" שמעל בתי הפרלמנט באנגליה. הוא אפילו נושא בכיסו תצלום ליל 29' בנובמבר 1947: כשבחור נלהב טיפס על השעון והניף עליו דגל.

משנים

החוליה ה-13

בליל ה"סילבסטר", עם תום שנת 1941, יצאה הגברת יוליה גנץ לבלות ב' חברת בעלה ומכרים במועדון הסוליני ב' תל אביב. אותה שעה ענדה סיכת יהלר' מים, מזכרת יקרה מאמה. לפני כ-30 שנה, בכדוראפסט, קנה את הסיכה אביה של הגברת גנץ ומסרה לאמה, אשתו. הי' אם מסרה את הסיכה, מקץ שנים אחדות, כמזכרת לבתה. הסיכה היתה מזכרת יקרה. כשרקדה באותו ערב במועדון, שמה אר' תה בארנקה. הנושף נגמר בכי טוב. הנוג חזר הביתה. למחרת היום הלכה הגברת יוליה לשבת בקפה "נוגה" ורק אז הר' גישה, כי הסיכה חסרה בארנקה. מאז לא נמצאה.

כל זאת סיפרה האשה השבוע בפני כבוד השופט המחוזי, מרדכי קנט, בתל-אביב. בזה לא נסתיים הספור על "דרכ' כה של הסיכה שנעלמה.

פרק ב': חלפו 9 שנים. והנה, במאי 1949, עברה הגברת גנץ ליד חנות צורך ברחוב אלנבי 84. בחלון הראווה רר' אות עיניה את הסיכה. הלכה ובקשה לר' אותה. "כן, זוהי", גברה אומר, קראה ל' שוטר, סיפרה לו את פרשת הסיכה. אמר הצורך, שהוא קנה את הסיכה מאשה אחת בשם ינקלביץ. הלכו אליה, אמרה הגברת ינקלביץ: "קניתי מרבינוביץ". הלכו אל רבינוביץ, אמר: "רכשתי זאת מסומרנץ" וכן הלאה. החוליה מספר 13 של השרשרת היתה גברת חיה קופלמן. אמרה האשה: "בכוך, אני מכרת אותה, אבל קבלתי אותה מעובדו של בעלי הי'

משה פוצ'ץ

הם נורו במקום

מנות, שהיה בעל בית-משכונות. הלכו ו' האשימו את הגברת קופלמן ב'החזקת רכוש, שיש סיוד לחשוב שהוא גנוב". וכן הגיע הדבר לבית המשפט.

איפה הפוף? טען התובע, כי הסיכה נעלמה מהמתלוננת ב-31 בדצמ' בר 1941, הוא ליל הסילוסטר. הוציאה הי' נאשמת ספר קניות של בית המשכונות של בעלה המנוח, ובו כתוב, כי התפץ

מושכן בדצמבר 1940, היינו כשנה לפני שהגברת גנץ הלכה למועדון הסולנים בתל אביב. האשה שממנה קבל בעלה את הסיכה מתגוררת בגבעת ברנר...

אמר התובע, כי לא יוכל להאריך את השרשרת, יהיה מה השופט זימה את הגברת קופלמן, אך מצא כי הסיכה שייכת לגברת גנץ וציוה להחזיר לה את החפץ. על כך בא הצורך, שממנו הח' רימה המשטרה את הסיכה, והגיש תביעת פצויים, מאחר שהוא שלם תמורתה כמה עשרות לירות לגברת ינקלביץ. אם תרצה, עתה, הגברת ינקלביץ לשלם את ההסדה (במקרה שהצורך יוכה), יהיה עליה לפ' נות לרבינוביץ, רבינוביץ לפומרנץ וכך הלאה, עד אשר תסתיים השרשרת בגבעת ברנר, הגם, שלא ברור בדיוק מנין לה, לאשה מגבעת ברנר, הסיכה שנקנתה מי' די אדם בבודסט, לפני 30 שנה.

להתגייס או לא להתגייס?

מזה 16 שנים, נמצאים האחים התאור' מים אברהם וניסן באק, שגילים הכולל הוא 42, בארץ. אך כשהובאו, בשבוע שעבר, בפני שופט ישראלי, טענו, כי הם אורחים פולנים, ומשום כך לא חלה עליהם חובת גיוס לצבא ישראלי. מדוע אינכם חוזרים, אפוא, למולדת? שאל השופט והם הסבירו, כי במשטר הנוכחי בפולין (במקום אנדרס שולט שם רקסוב' סקי) אין הם יכולים לעשות כן. מכל מקום, השאלה שנתעוררה עם סירובם של התאור' מים ללכת לצבא היא עקרונית: החוק מדבר על "כל תושב הארץ" ולא על כל אורח ישראלי. (כי החוק טרם הגדיר מי הוא אורח מדינת ישראל), אך השופט הוא גם בשר ודם: "בחורים, תלכו להתגייס", הציע להם, "ואסיל עליכם קנס סמלי — וחלס". אבל שני האחים אמרו, כי הדבר זר לרוחם ועל כן נשפטו לתשעה חדשי מאסר.

כעבור שלושה ימים יצאו בערבות של 500 לירות כל אחד עד לערעור, שהוגש לבית המשפט המחוזי, בינתיים מתלבטים שני האחים מה לעשות. ללכת לצבא או לא ללכת לצבא? — זאת היא הדילמה. השרות בבית הסוהר אינו כה ארוך כמו השרות בצבא, והוא גם פחות מייגע, אך שוב, אין כלל בטחון, כי אחרי שירצו את עונשם לא יקראו שוב לדגל.

האחים באק לא היו הראשונים, שעוררו את השאלה הזאת של אורחות זרה מזה, ושל צבא זר מזה. קדם להם ויקטור סמסון, אך הוא בן 21, נתין ספרדי. הוא לא התייצב ללשכת הרשום ולא לבדיקה רפואית. הוא הובא לדין בפני שופט שלום על שתי האשמות גם יחד... (והרי אפשר היה לכתוב פשוט: "לא רוצה ללכת לצבא"). סמסון ביקש שדינו יועבר לבית משפט מחוזי ובשבוע שעבר הובא לפני השופט המחוזי ד"ר קסן (השוב על שתי האשמות הגיל), אמר סמסון: "בו ברגע שאני מתגייס לצבא זר, הריני מפסיד את האזרחות הספרדית". הוא סיפר, כי כך אמר לו נציג ממשלת ספרד בישראל ואף מכתב הגיש. במכתב נקבע באורח סתמי ורשמי, כי "כל אורח ספרדי אשר ישרת בצבא זר, יאבד אוטומטית את נתינותו".

לדעת הנאשם, העניין חשוב יותר מאשר אנשים מסוגלים לחשוב, כי "סוף סוף זוהי שאלה של יחסים בין לאומיים — מדינה כלפי מדינה אחרת". ביקש הנאשם כי מנהל משרד החוץ מר חלטר איתן יוזמן כעד. השופט הסכים ומר איתן הוזמן.

"בעצם, זוהי שאלה של פרינציפ ולא של מקום המצא של החייב גיוס", העיר, אחר הבירור הראשון, התובע במשפט זה, פרקליט נפת יפו, נתן קנת. "אם המדינה תמצא, כי תושבי הארץ, שהם נתינים זרים, אינם חייבים לשרת בצבא "זר", אזי יוכלו מחר עולי תימן להשתמש בטענה, שהמלך יחא אינו מבט בעין יפה על כל הענין הזה... ושלא לדבר על הרי סרומן, מנקודת ראותם של דוברי אנגלית רבים במדינה".

פ ש ע י מ

משפט ליניץ

בין האנשים שנתקבלו לעבודה באחד ממחלקות משרד הפנים, לפני כשנה וחצי, היה אדם כבן 45 בשם משה פוצ'ץ. איש משכיל בעל עבר ציוני בפולין, ובשעתו מועמד לרשימת הבחירות לסיים השופט השבוע ישב משה פוצ'ץ בפני השופט

צבר פורץ דלתות

כשיצא את הארץ, לפני חדשים מספר, כדי לנסות את מזלו באמריקה, היה מנוי וגמור עם עמרים ריגאי לבקר אצל ארתור רובינשטיין, מלך הפסנתר. אמרו לו מכרו וידידיו, היודעים את העניינים בארץ הגדור לה: "זה לא כמו אצלנו, כשנוסעים לתל אביב, שם אי אפשר כלל להגיע אל הגדור ליכ"ל, "סמוך עלי" — אמר עמרים. והיתה לו הרשות לומר כך, כי אכן עמרים ריגאי היה כבר כאן, בארץ, מומחה לעניני ביקור רים אצל הגדולים.

מאז החל מריגש בקרבו כשרון מוסיקלי, הכריז עמרים כתיסר אמנים גדולים להאזין לנגינתו. הוא פלש לבתים, מאחורי במת התזמורת, לבתי מלון, בכל מקום אשר שם שהו או התארחו מנצחים, פסנתרנים, כנרים או אפילו זמרים גדולים. את הפסנתרן אונינסקי הפתיע עמרים לילה אחד, אחר צהר, במסיבת רעים באחד הבתים... והתוצאה: תיק מלא מכתבים והמלצות לכביות "לכל המעוניינים".

בחור נחמד ונחמד. אמנם העיקר היה בשביל עמרים לנגן באוני המוסיקאים הגדולים, אך ההמלצות הללו ("פסנתרן בעל עתיד גדול", "כשרון אמתי", "יכולת ענקית" ואפילו "בחור נחמד ונחמד") מלאיגור ברנשטיין, פאריי, פירס וכו', עזרו לעמרים בהרבה.

עמרים בא לאמריקה וערך אחד מביקוריו הפתע שלו אצל מנהל אחד מבתי הספר הגדולים באמריקה ומיד קיבל סטיפנדיה. אבל עמרים לא התלהב ביותר מהרעיון, כי הוא ביקש ללמוד אצל אחד מגדולי הדור, איך עושים זאת? פשוט מאד: צריך רק לערוך ביקור אצל רובינשטיין.

יום אחד, יצא עמרים ללוס אנג'לס (ייתכן שבמשך כמה ימים לא אכל, כדי לחסוך את הוצאות הדרך...) וכעבור כמה ימים יצא הדבר לפועל. עמרים לא רק ניגן בפני ארתור רובינשטיין, הוא שמיע לפסנתרן הגאוני את יצירותיו הישראליות. האוירה התחממה ורובינשטיין עצמו התישב ליד הפסנתר. עמרים הצב הפך עתונאי וערך ראיון ש.ס. הוא טאל הוא רובינשטיין, מה דעתו על ישראל ועל השפה העברית. רובינשטיין השיב: "העברית היא שפתנו". הפסנתרן הסיף וסיפר, כי בבית הוריו היו מדברים פולנית ואידיש, אך הוא

ארתור רובינשטיין, פסנתרן האוירה התחממה

לא חפץ לדבר אידיש, כי כבר אז ידע כי "שפתנו היא עברית". לבסוף הרצה עמרים בפני רובינשטיין על הארץ והישיבה, וקיבל דרישת שלום חמה לכל הצברים... והעיקר — עמרים נעשה תלמידו של רובינשטיין. **הגייה מוקדמת.** יובל הכסף. הפרטים האלה על ביקורו של עמרים אצל רובינשטיין טיין נמסרו על ידי הגברת מ. ספרות, השוהה בלוס אנג'לס, ששימשה מתורגמן בפגישה הזאת בין הפסנתרן הגדול והפסנתרן הרוצה להיות גדול. ההתלהבות והצלחתו של עמרים הלהיבה כל כך את הגברת ספרות, עד אשר שלחה מכתב ארוך מאד המתאר את כל הפגישה.

ביוני, הולך עמרים מחיל אל חיל, קרן גורמן ערכה לו קונצרטים, העתונים הביאו כתבות ולאחרונה הופיע בקונצרט לכבוד חג המולד ביחד עם אמנים גדולים. אחת ההופעות התקוותה על אמריקה, שבה התנסה עמרים: קונצרט למען אגודת נשים חלוציות, לרגל יובל הכסף שלהן... בקונצרט זה, כפי שמסרו לנו עדי ראיה, נשאו את עמרים על כפיים והרעו לכבודו.

הם השיגו את פיירברג, הכו אותו קשות, שברו לו שתי צלעות. האיש הועבר ל בית החולים. כשהבריא הועמד לדין.

ביום בו החלה החקירה, בוטלה האשמה נגדו. בית המשפט קבע, שלא היתה זאת אלא עלילת שקר. לא היו הדברים מעולם. ואז הגיש פיירברג תביעה נגד שני האנשים, שגרמו לו שברים בצלעות ללא כל סיבה. השבוע, בבית המשפט המחוזי בתל-אביב, נידונו שני רודפי ה מוסר, שעשו דין לעצמם, לארבעה ימי מאסר ול-100 לירות קנס כל אחד.

אקרובט

לילה אחד יצא יצחק ספרדי, סבל מתל אביב, לבצע ביחד עם חבריו נגיב: באחד המחסנים הגדולים במרכז המסחרי, עלה יצחק על גג הבנין בן שלש קומות, פרץ את הגג, הוציא בעזרת חוט ברזל את הסתורה הדרושה (שער זנבות סוסים ועורות), ארו אותה בקשקש והחל להתכונן לנסיגה.

לפתע, עקב קריאה טלפונית של שכן, ישהסכל במחזה מחלונו שבדירת גג מ מול, הגיעה המשטרה. ראה יצחק כי ברע הוא, איבד את שווי המשקל, התחלק ו נפל אל תוך הפתח, שפרץ קודם לכן בגג. לאחר שצנח כשמונה מטרים לתוך המחסן, הצליח לעלות בטפיסה בתורה על הגג, מבעד לאותו פתח, אך בו ב רגע ראה כיצד מגיעים שוטרים מצד ימין. אין יצחק לצד שמאל וקפץ ישר מהגג (שלש קומות) מטה, על החול. רדפו אחד ריו ושוטרים דרך סימטאות והצרות תפי סותו.

הביאיהו לתחנת המשטרה, והכניסוהו לכלא. עברה שעה, שעתיים, וטרם החלה החקירה. הלך יצחק לבית השימוש כש ידיו כבולות, יצא דרך החלון והחל לב רות. הרגישו השוטרים בדבר ודלקו אחד ריו. ושוב — חצרות וסימטאות. אך ה פועם היו השוטרים תקיפים יותר — ירו באויר והוא לא נעצר. ירו שנית ויצחק נפגע ברגלו השמאלית. אבל הוא המשיך לברוח, כשהוא פצוע ברגלו והגיע לביתו שבקומה שלישית.

משהובא יצחק, השבוע, בפני השוטט החוקר מגורי בתל אביב, דיבר כמו ילד. הוא הודה בכל. "הפסדתי, אין מה לדבר". אך המענין בכל הפרשה: היתה זו הע בירה הראשונה של יצחק. "החברים הש פיעו עלי", אמר, "הלכנו ושתינו שרי ברנדי, רצינו לגנוב".

בפרוודור בית המשפט חיכתה לו אשתו היפה והצעירה. פנה אליה הקצין התיובע: מדוע אינך דואגת לעורך דין? "אין כסף" — השיבה, "הקצת שיש לנו — נצטרך לחיות מזה כשהוא ישוב. יש ילד בבית".

אמר הקצין: "טוב, אנהני נסדר לו סניגור על חשבון הממשלה". ובפנותו ל חברו, אף הוא קצין משטרה, אמר ההו בע: "בעצב, בחור טוב ועדין הוא יצחק זה ולא פושע מועד. ואיזה אקרובט. חבל עליו..."

הארץ

אצל היירת בפאריס כהגיה ארצה דרך שדה התעופה בלוד נמצא, באחת ממחנותיה, **צעצוע בצורת פיל שהכיר 250 אנשי שוהם.** על גופה של התיירת נמצאו 6 זוגות גרבי ניידין וזאת **בד צמר** ("על המשמר") — בכדי להכשיר מספר מקורי אות במעברות, הנמצאות בדרום הארץ ובנגב הביא הצבא כששים טון קרח ממרכזי הארץ ("הצפה") — 5000 טון ברז, 1700 טון חיטה, 155 טונות פסי רכבת 60 חיות מאנגליה בשבילי גן החיות בת"א הגיעו לחיפה באניה "קומודור גראנט" ("מעריב") — בסיוע עתונאים, שערך ע"י קרן היסוד במשך עמק הירדן, נמסר בכל מקום על חלקה של הקקל בקמרת הנקודות. כשהגיעו לים הכסות, העיר אחד המסיירים: **זה ים הכסות, שהוקם על אדמות הקרן הקיימת בכספי קרן היסוד** ("מעריב") — **תושב תל-אביב, שנחשב בגניבת נע" ליום, והובא לחקירה משטרתית, טען להצדקתו, כי לא היו לו נקודות הנע" לה.** "באין בריאה לקחתי לי ואני מוכן לשלם" ("המודיע")

אנשים, שהיו בפרוודור בית המשפט וקמה התקהלות רבה. האנשים התרכזו סביב תמונה, שאשה אחת החזיקה בידה. "זהו זה!" נשמעו קריאות. כעבור כמה שעות פתחה המשטרה בחקירה נמרצת, כדי לג לות אדם, אשר לו מיחסים עתה פשעים מימי שלטון הנאצים בארופה.

מסתבר, כי באותו יום נתקלה אשה אחת בתמונה, שהתגוללה על הרצפה, ליד הכניסה לחדר, אשר בו יושב השופט מטלון.

זהה את עצמך

תמונה זו צולמה בירושלים, ליד המשביר לצרכן, רח' הרצל, 18.1.51. קורא שיוזחה את עצמו ראשון לטובן העולם הזה: אברהם גין, בנן סנסור, רח' הנין 2, ירישלים, וזה בפרס של 2 ל"י. השבוע זה ב"2 ל"י לאה ציון, לוינסקי 81, מוד כהן, ראש פנה 17, תל-אביב, שהופיעו במערכת בעת ובעונה אחת.

התמונה עוררה זעזוע אצל האשה. היא שפשפה את עיניה, מאחר שלא האמינה לתמונה וחשבה, כי היא קרבן של כיוט.

שמו של אדם מסוים, אינו ניתן עדיין לפרסום, ששימש עוזר הנאצים באחד המח גות האיומים, הוזכר תכופות במשפטים הנערכים עתה בתל-אביב. לדברי העדים, היה האיש אחד האכזרים ביותר בין כל ה"קאפו" (המנהלים של המחנות), אך איש לא העלה על דעתו, כי האדם הזה נמצא בארץ. כיצד הגיעה תמונתו של אותו איש אל הרצפה בבית המשפט, אל הפרוודור, שבו מתאסף כל הקהל הזה של יוצאי מחנות וגטאות? — אכן הדבר מצלצל כמעשה יד הגזול... אחר חקירה קצרה נתברר, כי שבוץ קודם לכן התקיים בפני השופט מטלון משפט אורחי על פיצויים. אדם אחד תבע את שכנו, משום שכלכו של השכן נשכו בזרוע. כדי להוכיח את צדקת דבריו, צורפה לתיקו תמונתו של האיש ועליה נראים הפצעים שעל הזרוע. והאיש, שתבע פיצויים על הנזק שגרם לו על-ידי נשיכת כלבו של שכנו — הוא האיש, שעליו דיברו במשפטים אלה...

צחו לעיניה, מסרה תיאור מחריר על כל פרטי הפרטים של אסונה. האשה, חנה זיכלינסקי מסלמה, התפרצה בכבי היסטורי, ובהצביעה על הנאשם, שישב במקומו, חיוור, ללא הבעה על פניו, צעקה: "רוצח! האיש הזה איננו רשאי לשאת את התואר דוקטור! קצב! רוצח!!" לדבריה, היה הנאשם האיש, שמסר את שלושה בניה ובעלה לאנשי הס.ס, כדי שישלחו למחנה המוות. כאשר הילדים הסתחרו, הוצאו משם על ידי הרופא וגורו במקום.

אין לקנא בשופט החוקר ולדמן, היושב עתה ברוב החקירות המחרידות הללו, אשר בהן מועלים בזה אחר זה הדים מהעבר השחור הזה. אך נסתים יום אחד הביטור, נגד הרופא וההמשך נדחה לתאריך אחר, וכבר למחרת ישב על ספסל הנאשמים, בפני אותו שופט, משה פוציץ, העסקן הציבורי לשעבר.

הגטו הבטוח. פוציץ שימש ראש המשטרה היהודית בגטו אוסטורוביק, עיירה פולנית, שבה חיו לפני המלחמה כ-16 אלף יהודים. בסך הכל, נשארו בגטו אלף יהודים, מאחר ש-13 אלף הוצאו, מיד בתחילת הכיבוש, לכבשני טריבלינקא, והיתר הסתתרו במרתפים, על גגות וביערות הס מוכים. לדברי העדים, היה הגיטו בתקופה מסוימת המקום הבטוח ביותר ורבים מבין אלה, שהסתתרו מתוך לגבולותיו, ביקשו להזור אליו.

אולם, כפי שמסרו העדים, פוציץ הוא אשר לא הרשה להם להכנס. במקרה אחד מסר קבוצה של 13 יהודים כאלה לידו הגרמנים וכולם הוצאו אחר כך להורג, פרט לנערה אחת, היא העדה.

גם העדה הזאת התפרצה בצעקות "רוצח!" ומשהעיר לה הסניגור, כי עליה להצטמצם בעובדות ולא להביע דעות, גידפה אותו: "אתה לא היית כבשני טריבלינקא, קל לך לדבר..."

המתיחות במשפטים אלה, באולם בית המשפט, היא בלתי רגילה, בפרט משום שרוב הקהל, הבא לחקירות המתנהלות, הוא בעצמו יוצאי מחנות וגטאות, שליבם כואב וזכרונות העבר מעוררים את עצ ביניהם. המשפטים מתקיימים תחת שמירה של שוטרים רבים, מאחר שבכמה מקרים היו נסיונות של משפטי לינץ.

תמונה על הרצפה. יום אחד אירע דבר בלתי רגיל, לפתע, נשמעו צעקות של

תשבץ ענק מס' 53

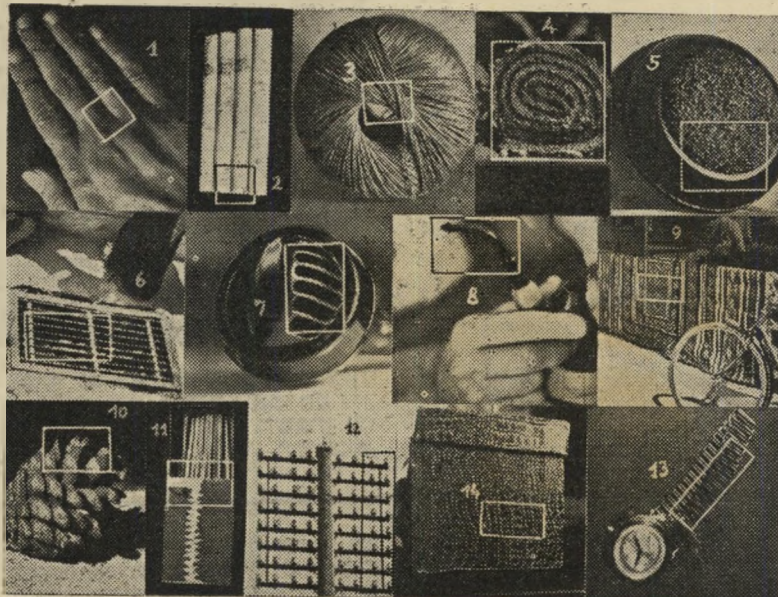
מאוזן: (1) יבשה בלב ים; (4) גבעה

קטנה; (6) כלי לשמן; (9) הדוד הנותן את
הדולרים; (11) כינוי; (14) אויב; (16) ער
בון; (19) בעל שני ממדים; (21) דמות
מפחידה; (24) גור עץ שרוף; (26) גיד; (30)
נגמר; (32) פס; (33) אחת ממטרות
הסוציאליזם; (35) קטן קומה; (36) עיכוב;
(38) מעגן אוניות; (39) בגד; (40) פילה חי;
(42) מסמר; (43) נקי; (45) כסוי לבנין;
(46) אמנם; (48) לבנה ונושכת; (49) אחרון
דחומים; (50) בית ספר דתי; (51) דרגה
גבוהה בכנסיה; (52) נישא; (53) עני;
(55) ניצוץ; (56) נשיף קרודים; (58) בכור
יהודה; (59) מאור; (60) בהמה דקה;
(61) חרון אף; (63) ביאור דברים; (66)
אשפה; (68) הכנה; (71) גשם קפוא;
(73) בירת הולנד; (75) שכיבה על הגב;
(78) אזור על המפה; (79) מטרה; (81)
טרם היה; (82) משנה למלך אחשוורוש;
(84) פלא; (85) מסוגל לחתוך; (87) סופר
אירלנדי שמת בזמן האחרון; (88) פרי
בוט; (90) אינו כבד; (91) קול חוזר;
(93) מתניא; (94) יאזור; (95) קבוצה
נגב; (96) כתביעת של פגל לחי; (97)
לחם; (99) קריאת מכאוב; (100) חומה
קטנה; (102) גדול בתורה; (103) בהם;
(105) מספיק; (107) מחשבה; (110) כליה;
(112) הבטה מרחוק; (114) עובר; (116)
פניה להשתתפות; (120) אחות הבן; (122)
מרד אורחיו; (123) יחידה גיאופוליטית;
(125) חיל שדה; (126) נרתיק; (128) שאינו
מוליד; (129) חומת נווילים; (130) מלכות;
(132) למעלה; (133) אוכל בגדים; (135)
זו; (79) בן יומו; (138) חבר; (139) קריה
עיי סבריה; (140) מושב בדרום; (141)
המפלגות שאינן בממשלה; (142) מנעול
פנס; (143) טהור; (145) משאבת הגוף;
(146) מלת מאון; (148) אדון; (149) הת
פול; (150) סוף הנישואין; (151) מידה
אנגלית; (153) שאון; (156) לשון; (158)
מקום קרב ידוע בארץ; (161) לא הרבה;
(163) בת קול; (165) חיל רומי; (167)
עליו ועל טעם אין להתוכח; (168) ענף;
(170) עוד לא נכנסה לליגה; (171) בירת
קוריאה הדרומית; (173) שלולית מים;
(174) שרת המודיעין של ההגנה; (176)
מלת זיוור; (177) הוזהב השטוב; (179) נשק;
(180) מלת בקשה; (182) חלון קטן; (183)
מושב היקים בשרון; (184) עיר בירה;
(185) עשרה יהודים; (186) עיר הכהנים
במצרים; (188) גיל חופה; (189) נשך
במלחמה; (191) ירד; (192) מלה קטנה
כוללת הרבה; (194) תוספת לשם הולנדי;
(196) צמוד שפתים; (199) מרכז תחבורתי
בארץ; (201) תנועת אוכלוסין; (203)
הזקן; (205) מחשבה; (209) רעל; (211)
תוספת תפלה לחגים ולר"ח; (212) כוכב
לכת; (214) בן בריתו של אביהם בריב
עם משה; (215) מצונן; (217) הגות הממ
שלה מן הסיגריה שלך; (218) ראש המשי
פחה; (219) מין; (221) מבחינים להמשיכו
לפני הבחירות; (222) מפקד כחה; (224)
יש לומר (ר"ת); (225) כאן; (227) בן נח;
(228) מדינה סלאבית באירופה; (229) איוהי
העשיר; (230) קבוצת הלכות שחברון ר'
יוסף קרו; (231) נוול; (232) רטיסי לילה;
(234) אילו; (235) מושג גיאומטרי; (237)
בריה; (238) מקום גבוה; (239) בתוכה;
(240) משכן הפרוט; (242) תרומה; (245)
אבי הפרוט; (247) דגן; (250) שער;
(252) כלי חפירה; (254) בדיקה; (256)
קצה הגוף; (257) מאורעות; (259) אחת
האצבעות; (260) תפלה; (262) מפתח; (263)
יהודי ולא מלידה; (265) בן בקר; (266)
יחידת חשמל; (268) עומד על פני המים;
(269) שליח צבור (ר"ת); (271) מבחין בין
יום ובין לילה; (272) מיסד בית"ר;
(273) מדינה בארץ; (274) מעין; (275)
כבש שמן; (277) שהרטיבה בו; (278)
בלי חטא; (280) משכיר כתיבה; (281)

אינו ישן; (283) סופו של גבור; (285)
עיר מרחצאות; (288) בעל ראש מבריק;
(290) חליפין; (293) בבשן; (295) אדם
פשוט; (299) אינו אוכל; (301) מוצא
האדם; (302) מסמני הקטורת; (304) ריי
בית; (305) קבוצה בנגב; (307) גזע משותף
ליהודים ולעריבים; (308) אשף; (309) שמו
הפרטי של סמאטס; (311) רצועה; (312)
אות; (314) כירה; (315) רחם; (317) חצי
תריסר; (318) הנמל הגדול ביותר במרחב;
(319) שתי המלים הכתובות ארמית בתורה
(גלעד); (320) התחלת פרק בתהלים; (321)
צדף; (322) מיכל נוזלים; (324) ישן;
(325) בתוכו; (327) גור בדרום אפריקה;
(328) גיל מצות; (329) זמן; (330) בהמת
עבודה; (332) קמפולו; (335) כלי זין; (337)
מחבר שירים; (340) רוטב; (342) הזק; (344)
סריס שומר עליו; (346) מנביא תרי עשר;
(347) מקום תקון אניות; (349) התחלת נוסח

(41) מטר; (42) פרח; (44) אפר חם;
(45) בור בו כלא אריות; (47) ארץ זרה;
(48) בית"ר של סולל בונה; (54) היסטור
ריה; (57) קבוצה בעמק הירדן; (60) מיני
סטר; (61) מתחת לראש; (62) לכבילת
רגלי האסיר או הפצוע; (64) ששים ואחד;
(65) שליח; (66) נקי; (67) מאישי או"מ;
(69) און; (70) עני; (71) מקום להשתכר
בו; (72) מסכן; (74) יהיר; (75) כלי
גנינה; (76) מבצע פריצת הדרך לירושלים;
(79) תכלית דבר; (80) הוד; (82) לא רוצים
בה ובכל זאת באה; (83) בן יעקב; (84)
מסיבה; (86) הפוגה; (87) תהילה; (89)
חלום הבחורות בניילון; (90) טקט; (92)
ממולות החודש; (98) יצירת שלמה המלך;
(101) שומר על רכוש עזוב; (104) אחד
העמקים בארץ; (106) תריסר; (108) גוי;
(109) קריאת צער; (110) משליחי השטן; (111)
הברה מונופוליסטית; (113) בנמצא; (114) זמר

פתרוני התצלומים

הפתרון: 1. כף יד, 2. סיגריות, 3. פקעת חוט משיכה, 4. עוגות ריבה, 5. ספוג
בולמי, 6. מנקה רגליים, 7. שפופרת טלפון, 8. פית מקטרת, 9. שטיח, 10. אצטרובל,
11. קופסת גפרירים פתוחה, 12. עמוד טלפון, 13. שרשרת שעון, 14. עור נחש מלאכותי.
הזכרים: בטה"כ הגיעו למערכת 3713 פתרונות. בין הפתרונות הדומינניים ביותר:
1. רגלי פיל, 2. צינורות ברזל, 3. כובע של גברת, 4. תצלום הנגב מן האוויר, 5. פניצליק,
6. תריס חלון אמריקאי, 7. ראדיאטור של מכונית, 8. חוקן או פקק של בקבוק שמפן,
9. מוואיקה של בית-אלפא, 10. עור של חיה טרום-היסטורית, 11. סלעים, 12. חנוכיה,
13. שרשרת של טאנק, 14. ליטאה.
בין 122 בעלי הפתרונות שכל תשובותיהם היו נכונות זכו בהגרלה: נחום זולוטוב,
רח' פראג, תל-אביב, יוד המר, סוקה בית-סוהר יפו, אברהם בורנשטיין, דרך אילת 23,
תל-אביב, חיה דינגהפט, ישיעוהו כהן, לוינסקי 125, תל-אביב, דינה כהן, לוינסקי 128, תל-
אביב, שרה כהנא, יעקב לוי, עודד פכטן, ג'ד שמואלי.

הקידושין; (350) שנה שביעית; (352) זקן;
(353) לא מהר; (354) מקור החלב; (355)
מלת תנאי; (356) אמונה; (357) שם של אוטו
אמריקאי.

מאוזן: (2) הגבול המערבי של יש-
ראל; (3) מקור היין; (4) הב; (5) שרץ;
(7) כלי חרס; (8) הגמרא שלמדו בבבל;
(9) עם עקרת הבית בשוק; (10) ספר
קבלה; (11) ברמינג'ן; (13) נכבש על-ידי
הטורים; (14) מקום שאין בו שמש; (15)
קבוצ ליד נגבה; (17) שם כולל לתלמוד;
(18) יחידה בחשמל; (19) חברת נפט; (20)
אבי הכושים; (22) יום פגרא; (23) אבר
בגוף; (24) אמוני שה; (25) מספיק;
(27) זכר להוריו; (28) אוניברסיטה אמרי-
קאית; (29) מול; (31) מסביבה יושבים;
ושרים; (33) העברת משא ממקום למקום;
(34) עמדת הישוב במאורעות 1936-39;
(36) היא קובעת הזוכה במלחמה האומי;
(37) החלטה; (39) סמל מדינת ישראל;

תנועה; (178) ענף יבש; (179) השייך לך;
(181) משקה האסיר לנויר; (187) אהבת
החכמה; (190) כנוי לבית המקדש; (193)
כתובת מערכת "העולם הזה"; (195) סרט;
(197) גדי עזים; (198) לא כבד; (199) מלת
סריב; (200) לא עוד; (202) שר; (203)
מיכל; (204) גבעה גבוהה; (206) הצד
השני של האדם; (207) ראש משלחת סין
העמית לאו"מ; (208) שרץ משורין; (210)
צדו של הפתח; (212) נתיבה; (213) בזמן
המנדט קיללנוה; (215) נתיבה; (219) בזמן
(216) תרופה; (218) תואר תלמודי; (220)
שוחזר במיבצע עין; (221) אחד מספיק
כדי להתאהב; (223) מלת השואה; (224)
מין. ארבה (יואל א'); (226) מלת קריאה;
(227) אשת אברהם; (233) מדרש על ספר
בראשית; (236) בן ממרה; (239) אריג;
(240) מחצית סיסמת אצ"ל; (241) מסייר;
(243) חלומה של פרה; (244) שחקן; (245)
קריאת הבקר; (246) אילו; (248) בהמת
בית; (249) ראשי תיבות; (250) עני;
(251) תחת; (253) יחידת דיור של אסיר;
(254) מדור של "העולם הזה"; (255) קביעת
גבול; (257) ראש; (258) ווחלת על הארץ;
(260) שריקה חזקה; (261) אנוח; (262) כסוי
הסוכה; (264) עדיף על ההפסד; (265)
תג החרות; (267) חומר בנין; (268) המצאת
ד"ר יוסף; (270) נמל לבנוני; (276) החתום
בטעמי המקרא; (279) טור מארבעה הסור
רים שחבר רבנו יעקב בן-אשר; (282)
סרטור לדברי אמנות; (284) עוף טורף;
(286) בן (ארמית); (287) סימן של רבים;
(288) ענין דקדוקי; (289) חיל היופי; (291)
מאכל צנע תנ"כי; (292) צעיר בימים;
(293) מלת סביבה; (294) לא טוב; (296)
דרישת שלום; (297) סמל הנצחון של
צירציל; (298) קשוח לאות; (300) עזרת
בעת לידה; (302) תחבורה להובלת תיגור
קות; (303) תהלוכת מחאה; (305) אופה;
(306) סדור התפילה לחגים; (308) מטורף;
(310) חייל; (311) עבודה מפרכת; (313)
מולדתו של אברהם; (314) כשף; (316)
דרגה בצבא; (317) מכונני האל; (323)
איכר; (326) אורייא; (329) טס; (330)
ירד מן הדרך; (331) מטבע צרפתי;
(333) דיבר; (334) איפה; (335) סמל חטיבה
בצה"ל; (336) מעון הצפור; (338) ממש
פחת הצאן; (339) נשיא קוריאה הדרומית;
(340) מפקד מחלקה; (341) פעוט; (343)
מין; (344) תן; (345) בבקשה; (347) בגד
שרד; (348) אות; (350) בנו של אדם;
(351) מלת הסכמה.

חידון האישים

הפתרון: 1. חוסיין פאריז, ביי
הרמטכיל המצרי הנוכחי, 2. סגן-אלוף
משה פרלמן, 3. מיילינג, אשת ציאנג קיי
שק, 4. יעקב גרי, 5. גנרל ח סיוצ'אן,
ראש משלחת סין העמית באו"מ, 6.
ארנסט גרא, 7. ליאונרד ברנשטיין, 8.
דימיטרי שוסטקוביץ, 9. נתן שחם, 10. יגאל
מוסנזון, 11. דניאל דרמנס, מבאלט שאנס
אליוה, 12. הרקון הספרדי נאטובי, 13.
ליילה מורא, 14. שושנה רביד, 15. וונוס
ממילו מתוך הסרט "פמפרל סמי", 16.
אביבה נפרסטיק, 17. ואנדה בוטאג, 18.
פולין בק, 19. אנדריי באניאק, 20. עזי-
בנימיני.

הזוכים: מבין 2372 פתרונות שהגיעו
למערכת היו למעלה מ-72% נכונים. בין
הפתורים זכו בהגרלה: שמריהו בנימין,
רחוב גאולה 41, תל-אביב, עזה שרשרה,
רחוב ירושלים, חדרה, אריה וזפטי, שבי
אביב, בית בן-עמי, חולון, רנה סנצר, רח'
מלצ'ס 17, תל-אביב, יוחנן רוזנברג, רח'
שלמה המלך 60, תל-אביב, עמרי טרלין,
רח' אחד העם 60, תל-אביב, דבורה ריינרד,
רח' בניהודה 95, תל-אביב, יוכבד חריס,
רח' אלפסי 7, רחביה, ירושלים, געונו
רכס, כרכור, על זגן, בית-צבי, רמתיים.

הזקן האשורי הגדול

הרצל הצעיר (106 ע') — מרתה הופמאן
— הוצאת ראובן מט (600 פרופט)

הנער מכיר את הרצל רק על פי דמותו, דיוקנו, מעל קירות האולמים, עם הזקן האשורי הגדול.

אולם מה הניע את העתונאי המצליח לנטוש בגיל 35, בשיא כוחותיו ויצירתו, את עמדתו ולהתמסר למימוש הרעיון הצ'יני?

הרצל נולד במאי 1860 למשפחת סוחרים אמידה בבודפשט. "דורי" נאה הקומה, שחור העין ובעל תווי הפנים המזרחיים, שהיה בהם רצינות עצומה, גדל בזמן מלחמות החופש של מאצני וגריבלדי באיטליה. קושט בהונגריה. הנער הרגיש היה נתון להויתר והלכי רוח, למרות שנראה כלפי חוץ, יהיר ולגלגן. היה שאפתן, כאשר נפתחה ב-1869 תעלת סואץ, החליט בן התשע לתעל את תעלת פנמה.

עם התבגרותו, נתגלה ההפרש בין הרצון לאין גבול, שלט בן, ליכולת המצור, מצמח, שהיה לו. הוא עובר לוינה, למדור משפטי. כאן נפגש הרצל הצעיר, המחליף את כינוי החביבה שלו מ"דורי" ל"תיאור" בחברת הצעירים היהודיים המתבוללים, השוללים את החיים, היהדות, המלאים שגאה עצמית, יאוש על גורל התקופה, הנתונים בעיית טמיעה, שמד המוני.

הרצל רוצה להפוך אף הוא לאיש תענוגות, חפשי מכל עול, קל חיים. הוא נעשה סופר, בינוני למדי, כותב רבה, כדי לקיים את עצמו. בעיקר — קומדיית קלושנות.

יאוש יקר ערך. הוא נושא את יוליה יפת התואר והגנדרנית, שאינו אוהבה במיוחד, לאשה. אחר לידת פאליגה, בכורתו, הוא מחליט שהגיעה שעתו לנקוט עמדה בשאלות הזמן.

אך אין הדבר קל, הוא מתוסבך במידה רבה: הוא מתאבל על אהבת נעורים, ילדה שמתה בגיל 14, שאינו יכול לשכחה; הוא מעריך את אמו הערצת יתר, נשוי לאשה שאינה מבינה אותו; קשור קשר נפשי עמוק לידיד לימודים (הינריך קאנה), הגדול ממנו בשלוש שנים והמשיא לו עצות טובות בכל עת.

לבסוף הוא בורח מביתו, נוסע להרי הפיריניאיים שבגבול צרפת ספרד, למסע שיכחה. אחר הוא מתמנה סופרו הפריסאי של "הגניאה פרייאה פרסה" עיתון יונאי רב השפעה.

בינואר 1895 הוא עד להורדת הקספן היהודי דרייפוס, הנאשם בבגידה, מדרתו. שנתיים לפני כן, חשב שמוטב לטבול את כל הדור היהודי הצעיר בוינה ולפתור בכך את הבעיה. אך עכשיו מתעוררים בו רגשות לאומיים.

באחד מספריו הוא כותב ("הפונדק לאגילין"): "כך, ואתה רוצה להמית את עצמך? טוב ויפה, אין אני בא אליך בעצה שכנגד. אני אומר לך זאת: חכה נא מעט קט ועבד מעט באותו יאוש שלך. כי היאוש חומר יקר ערך הוא, ואפשר לעשות ממנו את הדברים הנדרים ביותר."

הרצל מסיק את המסקנה: הוא מקדיש כ כל רגע של תשע שנות חייו הנהרות, לחישוב התנועה הלאומית היהודית — הציונית.

עתונאי שהפך בנקאי

לקסיקון פוליטי (304 ע') — שאול גור-דון — הוצאת ראובן מט (1.000 ₪).

שאול גורדון הוא עתונאי שהפך בנקאי. את שעותיו הפנויות הוא מקדיש להכנת ספרי עיון שימשיים. באחרון שבהם, הלך סיקון הפוליטי, הוא רוצה להקנות ידיעות כלליות על מדינות העולם ועל מונחים פוליטיים שונים.

אמברגו, הוא איסור שמטילה ממשלה על ייצוא סוגי סחורות ידועים, על-פירוב: נשק, אך מהו קונקורט, למשל? גורדון יודע: הסכם בין האספיון לבין ממשלה של מדינה, בנוגע לזכויות והחובות והמצב הליגלי של הכהונה הקטולית באותה המדינה.

אונסק"ו — האורגניזציה החינוכית, המדעית והקולטורית של א"י, שעה שהשם העברי הוא: ארגון החינוך, המדע והתרבות של א"י. על ממשלת אוסטריה מפקחת קומיסייה של קונטרול, ולא כפי שסבורים רבים, שארבע המעצמות מקיימות חזקת ביקורת בחינה.

כדורגל

גבינות וגוף נאה

המאורע המעניין ביותר בהופע הבכורה של האורחים משוין, בפתחתקוה, לא היה תלוי כלל ועיקר ב-22 הכדורגלנים שהתנועעו על מגרש הכדורגל המדושה. הפעם היה גבור התחרות השחקן ה-23: השופט. על המגרש לא ניתן לר את משהו מיוחד ואופייני, מי שבא מ-תל-אביב לפתחתקוה, כדי ללמד משהו, נוסף על ההנאה הטמונה בעיקוב מדוקדק, כיצד 22 אנשים רצים אחר כדור אחד, התאכזב ביותר. לא הובהרה כל נקודה מיוחדת, לא נראתה שום קומבינציה יוצאת מגדר הרגיל, והמשחק דמה למשחק ליגה ראשונה במדינת ישראל בשנת 1950 (לא 1951, מכיוון שעדיין לא התחילו משחקי הליגה הסדירים במדינה).

השופט השתתח. הפעם היה זה קהל ספורטיבי ביותר. החלטותיו הבלתי-מדויקות של השופט, לרעת שני הצדדים, זכו למחאות ותגובות חריפות. אפילו ה-שחקן הבינלאומי משוין — בוקה — אמר שבדידהויו לא צחק קהל, בצורה כה בולטת, לשפוטו של שופט מקומי. השלישייה הבינלאומית: שטובר

השופט שטרן השתתח

גבור התחרות ה-23

—בוקה—ניקולין לא נתגלתה במלוא זוהרה. הרגעים המרתקים, המאפיינים משחק כדורגל בינלאומי, נעלמו והאכזבה שלטה בלב 2000 המשתכלים. המומנט ה-מעניין ביותר היה בעת שהשופט שטרן השתתח על המגרש ובלקינו נטל את ה-משחק.

ואורי בכל זאת? לאיצטדיון המ-יושן והמקושט בתל-אביב באו רבים, ש-לא האמינו בדעה הפסימית של אלה ש-נסעו לפתחתקוה. התירוף של שחקני מ-לואים פעל והמגרש הוקף אלפי אנשים, שאינם מחמיצים שום הזדמנות לראות משחק כדורגל של קבוצה אירופית. ההת-עניינות הקיפה את כל הארץ וסרצופים מובהקים של חובבים באו מחיפה, העמק וירושלים. השיפוט נמסר לידיים מאז מנות והכל היה מוכן לקראת המשחק ה-שני של אלופי שוין — "ספורט לוואן". אפילו הסגל הדיפלומטי הופיע במכוניותיו ההדורות, כדי לראות כיצד ינסו בחורי שוין לפרוע את חובם.

פרעון בדי רבית. השחיצים הר-בירו את קבוצת "מכבי" תל-אביב בתר-צאה מינימלית של 1:0, אך השאלה הח-שובה היא, כיצד הדבר? הם עשו זאת בצנע טפסו לאקלים הישראלי ולא ל-שפע הנהוג בשוין. הם נסעו משוין, כדי לגמול על הפסד (2:1), שלדעתם היה בלתי הכרחי. המשחק של האורחים מ-לוואן הוכר משחק גביע, יותר מאשר משחק ידידותי. הנושא שם תחרות בין ארצות. המחצית השנייה לא הראתה רצון עז להגדיל את מאזן השערים לזכותם, אלא בעיקר לשמור על היש; חפצם לג-צח עלה בידם, אם כי בקושי ובהתאמצות, אך הם שילמו את חובם ללא כל ריבית, רק את הקרן.

איה הגבינה והשעונים. אין פלא שבחורי "ספורט לוואן" בריאים ו-חסונים מהישראליים. המאכלים והגבינות מאפשרים להם לפתח גוף נאה, המעניק גשימה ארוכה, ויכולת להתנועע במשך 90 דקות על המגרש. תנועתם המהירה, לפעמים מסחררת, העניקה להם את שער הנצחון אך מהירות וזריזות בלבד אינם מספיקים. התיכונן והדיוק בארץ השעונים

דורשים יותר טכניקה וטקטיקה בבנין המשחק. שיטת משחקם מנצלת את החל-צו-הקיצונים, עד גבול המקסימום, אך ההחלפות וההברקות דהו רק לעתים רחוקות ונתגלתה סימפונה של כדורגל, אך זאת גמכן הודות לשחקן היוגוסלבי ניקולין, העושה בשוין כססודנט.

כדורסל

ברוגז שקט

אם כי משחק הכדורסל פופולרי ביו-תר, הרי הפעילות בו הגיעה לנקודת קפ-און כבר לפני זמנך. מאז נפסקו הפ-גישות בין "הפועל" ו"מכבי", בעקבות חוזה כללי הנסחב כבר למעלה משנתיים, התייחדו הקבוצות עם מגרשיהם ומאמ-ניהם והן משחקות להנאתן. שתי הקב-צות המעולות של "מכבי" : ברית-מכבים עת-ד ומכבי תל-אביב נמצאות גמכן ב-מצב ברוגז שקט והפגישות ביניהן נעשות בפה ולא בכדור.

הנשבר הקרח? בשבת התחולפת שימש המאורע של 60 שנות ייסוד חדרה סיבה מספקת להתמודדות בין כמה קב-צות "מכבי" (רק 14). גביע מיוחד, שנת-רם ע"י מועצת חדרה, משך את כל הקב-צות מתל-אביב וחדרה. מאחר שקבוצות "עתיד" ו"מכבי" תל-אביב נטלו חבל במפעל זה, הרי ברור היה שקבוצות אלה תגיענה לגמר, וכך היה. קבוצות חדרה והצפון נכנעו מהר לשני האריות. השתיים התייצבו לגמר. המשחק הדומי הוכר, במדה רבה, את תופת הווהר של הכדורסל בארץ, ושחקני "עתיד" הכריעו על חוד הסל (29 : 27). התשמש התחרות אות לעתיד?

הסודנטים החלו לרוץ

הסודנטים בירושלים ובחיפה אינם ידועים, כחבריהם למקצוע בחוף-לארץ, בפעילות ובזריזותם — בענייני פוליטיקה והן בענייני ספורט. במצרים מחסימת מדי שבוע בשבוע שבת-מחאה נגד כל ענין, שאינו נושא תן. ובארצות-הברית, אנגליה, המאורע החשוב ביותר, הוא ה-חרויות הבינאוניברסיטאיות. חוץ מהריצה בין בייני האוניברסיטה השוויי, אין מטריחים הסודנטים בארץ את רגליהם. אך נראה שבעת האחרונה חלה תנועה גם בשטח זה (בצעד מקביל לשבתה). הופעת הבכורה של המוסדות האקדמיים בארץ קימה בתחרות כדורסל, בין גב-הר הטיכנון העברי בחיפה ונבחרת האו-ניברסיטה בירושלים. המהנסים הוכיחו עצמם יעילים יותר והכריעו את הסודנ-טים הירושלמיים (29 : 16). אם כי היתרון של המנוצחים בשלבים הראשונים 11 : 7 העניק להם תקוה, הרי הצירופים הטכניים ושינוי הגלגל העניקו לחיפנים נצחון. הסודנטים הירושלמיים התכוננו לפ-

גישת ותחרו בקבוצת "הפועל" ירושלים ב, שחזקה ע"י שחקנים מעולים. גם כאן לא האיר להם מזלם, ובמחצית דמה המש-חק לדו-קרב (15:15), אך סל אחד בצירוף נקודה הכריעו את הכף לטובת אנשי "הפועל" — 27 : 24.

מאורעות השבוע

■ ושיב נקבעו משחקי גביע המדינה משנת 1948. התאריך הקודם בוטל, מאחר

שהשופטים היו בשבתה. אך בינתיים הסתדרו העניינים בכי טוב (עד כמה שזה

השוער בנדורי מתמתח

אחרי הכדור, 22

רחוק מהמציאות), והשופטים ימשיכו לשרוק בצפצפותיהם, והשחקנים יצפצפו על השופטים, והקבוצות תצפצפנה על ההתאחדות לכדורגל בישראל, והקהל יסבול מהמצב הפרוע.

■ נקבעו שני משחקים על הגביע בשבת, 3 לחודש פברואר 1951. ברמת-גן תתחרנה שתי קבוצות "הפועל": המקומית והח-רית. באותו פרק זמן תתמודד קבוצת "מכבי" פתחתקוה, על מגרשה, נגד קב-צת "הפועל" תל-אביב.

■ מפעל ישראלי בין-גזעי קוים בירוש-לים. קבוצת "הפועל" המקומית נפגשה בתחרות משולשת עם מועדון "היגשין", המנוהל ע"י ארמנים נוצרים ביפו. במוע-דון "הצעירים" הנוצרים התחרו היהודים והארמנים בכדורסל, טניס-שולחן וכדורגל. בכדורסל ניצחו היהודים (64 : 23), הפסידו בטניס-שולחן (0 : 9) וגברו בכדורגל (7 : 0). כל הנצחונות בשיעורים גבוהים למדי.

■ אך סימיה קבוצת הכדורגל מ"לוואן" את ארבעת משחקיה, וכבר נתבשר קהל חובבי הכדורגל על קבוצה נוספת, והפעם מסקוטלנד. אם כי הסקוטים ידועים בקמ-צ'נות, הרי כדורגלני קבוצת "דאנדי" קנו להם שם בלכית שערים בשפע. "דאנדי" הוזמנה ע"י עיריית רמת-גן, ששיגרה לשם כדורסלן פילק, כדי לקיים את הפ-תיחה החגיגית של איצטדיון ה"מכביה" החדש, אשר בתחום שיפוטו, פולק ה-עניין גם בשיטות החדישות של גדול דשא על מגרשי כדורגל.

■ נוסף ל"דאנדי", הוזמנה "מכבי" תל-אביב את קבוצת "הובירניאס" הנלחמת עם "דאנדי" על הבכורה בליגה הסקוטית. "ספרטק" מיוגוסלביה נוספה למקהלת הקבוצות והביעה את רצונה להצטרף לק-בוצות-החוץ הבאות לארץ. מרכז "הפועל" מקיים אף הוא משא ומתן, כדי להביא שלוש קבוצות לארץ.

שפע בקבוצות — על הגייר...

חזון יוסף גנדרשטיין בשער לוואן

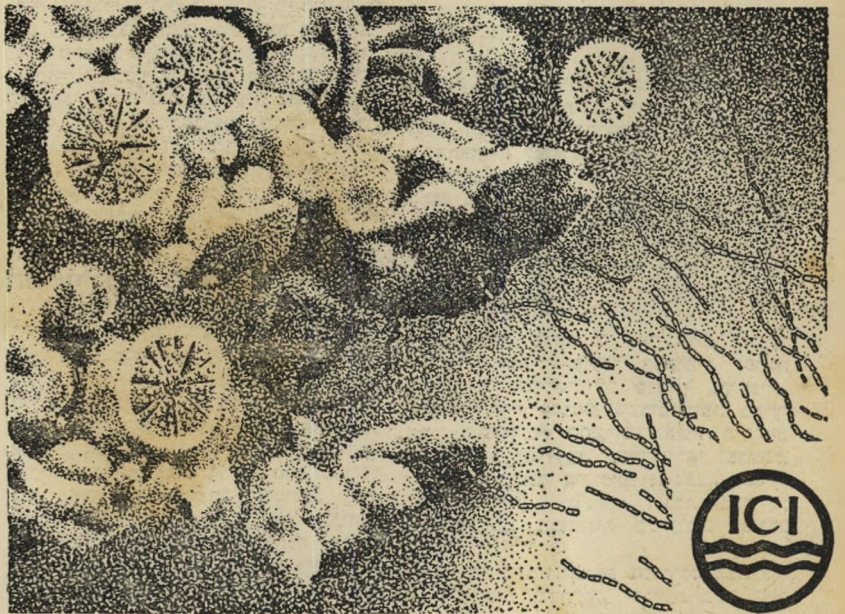
אכזבו בלב 2000

עובש סוד הפניצילין

הפניצילין, שכולו בריטי מצד מוצאו והתפתחותו. הוכר בכל העולם כאחד מכבושי המדע הכבירים שבכל הדורות. את המצאתו בשנת 1929 ואת ע"י יש לזקוף לזכות פרופסור (עתה—סיר) אלכסנדר פלאמינג מביה החולים סנט-מרי בלונדון. כידוד הפניצילין והכשרתו להיות נשק פעיל במלחמה במחלות הם תוצאת עבודתה של קבוצת חוקרים באוקספורד. בהדרכת ד"ר (עתה—סיר) ה. פלורי וד"ר י. חן.

הפניצילין, פרי עובש פשוט מצטיין בסגולות מפתיעות כמשמיר חידקים. בהיותו נשא ע"י הדם בכל חלקי הגוף, תוקף הוא את החידקים בכל מקום המצאם. בנגוד לשאר הסממים — אין הפניצילין ארסי כל עיקר. לפיכך יוכלו הרופא והמנתח להשתמש בו בלא חשש כלשהו לסכנת החולה ע"י שמוש במנות מופרזות.

החקירות הראשונות על הפניצילין נתקלו בקשיים רבים. כתחילה אפשר היה לייצרו רק בכמות קטנות מתוך העובש ("פניציליום נוטאום"). וחומר זה היה נשמד על נקלה ע"י חום. חומצות. אנומים וחידקים הנשאים באויר. תעשיות כימיות ממלכתיות בע"מ היו המפעל התעשייתי הראשון בבריטניה. שהתחיל לייצר פניצילין בכמות נכרת לצרכי נסיונות כימיים וביאולוגיים. בתחילה היה זה חומר גלמי ובלתי יציב. וכיום הגיע למדרגת עצם בטהרתו. פניצילין מתוצרת I. C. I. הוא תוצר גבישי לבן. בעל הרכב ידוע. וכן פעולתו מובטח לו לשלוש שנים בכל אקלים שהוא.

תעשיות כימיות ממלכתיות בע"מ, לונדון תעשיות כימיות ממלכתיות (ישראל) בע"מ

יהודה חברה לבטוח בע"מ מאזן מרובז דיום 30 ביוני 1950.

אקטיב	ל"י	פסיב	ל"י
מזומנים בקפה ובבנקים	147,363	הון, קרנות שמורות ויתרות ריות	163,868
השקעות (גירות ערך, משכנתאות, הלוואות ובנינים)	668,384	קרנות בטוח	741,465
פרמיות לגביה, חברות בטוח ונתבעים שונים	75,858	תביעות תלויות, זכאים ותשלומים למסרע	67,367
קרנות בטוח משנה	288,986	פקדונות בטוח משנה	207,891
	1,180,591	ס"ה	1,180,591

אנגלית לידו

בהדרכת מורים מדוברים מאנגלית

בבית הספר לשפות "קדימה" ת"א רח' בן-יהודה 74

בקורסים למתקדמים ולמשתלמים ישנם מקומות פנויים! פרטים: הרשמה: יום א' 28.1, יום ב' 29.1 בשעה 9-12 בצהריים 4-8 בערב.

קורסי בתראבי

- אופיר — נשמות נבוכות (2)
- אסתר — לקראת הסרט "הבהלה לזהב"
- מנדלור — בריקה אילמת (2)
- אירון — קנדי הוזהר (2)

פסנתרים

מפירמות ידועות שם הקונים

א. ויסרמן. ת"א רח' רח"י 9

פרחים. צנורה ואפס

אחר שמרשל יוסף טיטו, שליטה של יוגוסלביה כבד הגוף, מקושט המדליות, סקר את כחות השירות של צבאו, כשהוא רכוב על סוס לבן, נאות לשוחח עם עתונאי אמריקאי. כששאל: "מהו כחו של הצבא היוגוסלאבי?" חייך חיוך מלבב, הרהר רגע, השיב: "הכמות אינה קובעת."

בקצהו השני של העולם, בפקנינג, נת' פרסמה פקודת יומו של מאו צה-טונג, הכוכב האדום בשמי סין, לצבאותיו, לרגל נצחונותיהם בטיבט: "...כשיסתיימו הקרבות יהיה עליכם להתעניין בהתפתחות הפנינסית, הכלכלית והתרבותית של טיבט, עד שיפרחו פרחי האושר, פרחים של שמחה וציוני ליוציה בכל שדות טיבט."

סינבמן רן, נשיאה המובס של דרום קוריא, היה מאוטר פחות. הצנורה הצב' אית של צבא ארה"ב מחקה שבע שורות מאגרת הברכה, לראש השנה, שפרסם לעם הקוריאני. הסיבה: בשורות המחוקות הפרת בטחון הציבור.

כשהגיע הגנרל דווייט ("אייק") אייזנהאואר, במסע ארגון צבאות האמנה האטלנטית לבריסל, בירת בלגיה, הודיע: "אומרים עלי, שתמיד ידעתי להעמיד כל אדם במקומו הנכון. כי האנשים, בעצמם הם כמו ספרות. ואין אדם יודעים, איזה ערך חשוב יכול להיות לאדם, כשמעמידים אותו במקומו הנכון."

הודיע סיר אלכסנדר נוקס-הזם, ציר בריטניה בישראל, בביתו הרמתי, לפני הפסקת שבתת התפוזים: "אם הפרוסים ימשיכו בשביתתם, אתחיל בעצמי לקטוף תפוזים מצצי הגן שלי ואז נעסוק ביצוא הדרים."

המרקו ריימונדו ג'וסטיניאני, צירה החדש של איטליה בישראל, הגיע השבוע ארצה. לפני רדתו בנמל חיפה נשתתחה אניתו ("אבאציה") 24 שעות מחוץ לנמל, בגלל סערה בים, שלא אפשרה לאנייה להיכנס לשטח הנמל.

ב. ג'. ראטכיל וראשי עיר

כאשר נולד לאברהם יצחק, עולה בגדאדי, 48, ילדו ה"13, נדר כי דוד בך גוריון יהיה סנדק לבנו זה. הוא שלח מכתב לב. ג'. והזמינו לברית; כשלא נענה, הריץ מברק "אם אתה עסוק, אדוני ראש הממשלה, אביא לך את החנינוק לירושלים. השבוע התכונן לקיים הבטחתו זו."

סגן-אדמו"ר ז'ורה שינאן, התבלט בחדושות. באזכרה שנערכה בקיבוץ, אפי' קים לבנו, הפמל עוזי שינאן, שנספה בתאונת המסע בשמי הגלב הצפוני. ביקש מקיבוץ להרשות לו להוסיף לשרת בצבא, עד שיגדל בנו הקטן: "כי אני צריך כעת לשרת בעד שניים."

לבסוף נתפנה דוד רמז לשעשועו — עתיקות. כשר החנינו, ביקר בבית הקברות ההיקסוסי (שמלפני 3500 שנה), שנתגלה דרומית לנמל ת"א ובנוכחותו נפתח קבר חדש והוצאו ממנו: כדים, שיניים, חותמות, פכיות, מחטים, צגילי זהב, קישוטי נשים, דומח, גרון, מטבעות.

ראש העירייה החדש של ירושלים, שלמה זלמן שרגאי, שכב חולה בש' פעת, אך דבר זה לא מנע נסיונות חבלה: המודעה הראשונה (רשימת ההערכה לשנת 1951/2), שנתפרסמה ע"י ההנהלה החדשה, היתה חתומה בידי ש. ז. שרגאי. חתימה זו הופיעה בכל העיתונים, מלבד "דבר" ו"קול העם", שם נשמט השם ונשארה החתימה "ראש העירייה" בלבד.

המסמך הראשון, שהוגש לאישור ראש העיר החדש של חיפה, אבא חושי, היה פקודת עיקול נגד מלא מקומו, יוסף נוככאים, בעד אי תשלום מסים, בסכום של 11,600 ל"י, עבור השנה החולפת. כעבור רגעים מספר עמד הסגן המפמ"י בתור לקופת העירייה ופרע את חובו.

כאשר הגיעו אנשי המחלקה הגיאר לוגית מאוחר בלילה לאילת, לא התביישו, הם עוררו את מנהל השקים במקום ו' ביקשו ארזת-חצות. יחד עם מנהל ה' שקים קם גם אורחו לסייע בהגשה.

האורח: דוד טוביהו, ראש עיריית באר שבע ומנהל "סולל-בונה" בנגב.

אורחים חוזרים וסופר

בשבוע זה הגיע לישראל הד"ר אלברט שוויצר, פילוסוף, רופא, מר' סיקאי ובלשן, שעבר עם משפחתו ליר' רות העד, שבמרכז אפריקה, על מנת ל' רפא את הבושים מוכי החולי שבאותו איזור.

איש השם, בעל הפרסום הבינלאומי, דומה במאד למחמיטקאי ולפיסיקאי אל' ברט איינשטיין. כשהעירו לו על כך אמר: "לא, לצערי אינני איינשטיין. יש לי אמנם אותה בלורית, אבל מתחת לבלורית יש לאיינשטיין מוח הרבה יר' תר מפותח."

לארי אדרה, היהודי שחור העי' ניים ופאול דרייפר, יריבו להתאגר' פות ושותפו להופעות, האיטלקי, הופיעו בישראל.

אחר שאדלר שלף מפותית פה מכיסו, בהגיעו ללוד וינגן את "התקה", מסר לפקיד המכס הודעה: לו, כמנגן מפותית — 14 מפותיות פה במוחורת, לרעו, רק' דן ה"סטאפ" — 3 זוגות נעליים.

אחר "שגברו עליו געגועיו לבית אבא ולאחיו היושבים בציון" חזר ליר' ברה ("נטורי קרתא") וייספיש ליש' ראל, כשהוא חובש כיפה שחורה נוצצת, לובש חליפה חדשה, כתונת משי, נועל נעליים שחורות מצוחצחות.

משגבלא במשטרת ירושלים, באשמת יציאה מן הארץ ללא היתר יציאה, ביק' רו אחיו, הביא לו מונוגות "כשרים, בנגות ו"בטרים", דוהשבעו של אליעזר לבי' גה, איש המפא"י הימני.

חוזר אחר: שמעון שביטוב, פושע ישראלי שנמלט ללבנון, בו פעל תחת השם הערבי אלקיים, הוסגר ליד' משטרת ישראל, בראש הנקרה, ע"י שלי' טונות הלבנון.

יותר הגונה היתה שיבתו של אבי' רהם כראברהם, ערבי ליד' נס-ציר' נה, שהתגייס כאשר נשא עולה אוסט' רייה לאשה. אחר שהות של קרוב לש' נתיים בכלא ובמעצר ירדני, נחגג בך אברהם (לשעבר: אחמד סורסי) עם ילד' חו בת העשר לשער מגדלבוים. נעצר לשעות מספר, שוחרר ושכ' אל אשתו היהודיה, גריסה, שציפתה לו בכליון עי' ניים.

הזכות: כיהודי מוכרת זכותו לחיות בישראל, לפי חוק השבות.

אחר ארבע שנות סוהר מצרי, חזר ברוך קורמן, 28, איש לח"י שנחתם בגבול המצרי, בשעת הברחת מכונית נשק. ארצה.

לאיש מחתרת אחר, עוזי (דקדוק) הפה והאוזן ("אורנג"), עצור קניה, בת' שניה — טלי.

מלבד בנות (עתר היא בתם הראשונה של שושנה ועוזי) רב כחו של אורנג' בדקדוק, ואת ספרו המועזה חיבר במח' גה העצירים בגולגיל, קנייה. עתה הוא משתלם בבלשנות.

כאשר יגאל (בערבות הגנב) מוסינזון החזיק בידו האחת את מח' זהו המודפס האחרון "אם יש צדק", כבר חתמה ידו השנייה על חוזה להצגת מח' זה: "בלי-לה"ו" תוצג התכנית, אשר גי' בורה הראשי יהיה צירלי צ'פלין.

בשעה שזאב ברלינסקי, שחקן "הקאמרי" בעל הפנים העצובים, שיחק השבוע בתפקיד בעל ה"תנובה" ההגון במח' זה של רמאות ("קרא לי סיומקה"), ביקרו גנבים בביתו שברחוב ארנון 7. הם הוציאו שש חליפות, 25 כותנות, תריסר עניבות ו-80 לירות. מאז נראה ברלינסקי במשך כל השבוע באותה חליפה וכותנות, רץ בכל יום למשטרה, לשאול אם כבר נתגלו התפי' צים, ולבקש המלצה לנקודות חדשות להלי' בשח והנעלה.

איזה קרמר, זמרת הפולקלור המ' פורסמת (הראשונה ששרה שירים באדיש עוד בפטרבורג לפני 40 שנה), המרבה להופיע באמריקה למען המגבית המאוחדת. ערכה את הקונצרט הראשון שלה השבוע בבל אביב. היא הופיעה בשמלה מיוחדת ועליה רקום מגן דוד ובתוכו הכתובת "שדי".

כתובת המערכה וההנהלה: תל-אביב, רחוב לילינבלום 12, טלפון 6675, ת. ד. 136 / העורך: אורי אבנרי / המו"לים: אברהם גוריון ושלום כהן / דפוס מ. שהם, תל-אביב, רחוב פין 6, טלפון 2239 / גלופות: ציקוגרפיה ארץ ישראלית בע"מ / ההפצה: דוד טופל ובגין, תל-אביב.

אהבה ורג תלוח

מתפקדים של מבקרי התאטרון יהיה לכתוב על 2000 המחזות שכתב לופא דה חנה, או, לפחות, על 500 מחזותיו שנשארו. ובאמת, אחרי הצגת "מעין הכבשים" (במה משה הלוי, תפארת דיר. פ. לוי, "הבימה" 22.1.51), מתחשק לכתוב דוקה על אלפי המחזות האחרים שלו, שעדיין לא הוצגו ע"י הבימה. האופן מתקשה לעכל דברי שחקנים ישראלים בתפקידים איכרים ספרדיים מדרים עברית במבטא רוסי.

ומי שאינו רגיש לגיל, יודעו לשמוע את רוחה של רובינה מדבר מפיה של לאור רנסה (פנינה פרנץ). הקושי שבהשמעת הקול הרובינה, משכיח מלב פנינה את הצורך לשחק, הקול והמשחק הם על כסות המאנויים. כשהאחד עולה — יורד השני. הקול העמוק, הנרגש הנורא, המועז, משמש לרגעי שיחה קלים ורגעים טרגיים, כאחד. מתי להאמין לו? האם בשעה שהוא מבקש זנב זגמול, או כשהוא מבטיח אהבת כוכבים ונצח.

בשביב המטומטמים. גומס-בוכמן הקומנדור צריך להיות גבל. מה עשו? הדביקו לו שפם שחור וגורא. לא מספיק! הוסיפו וקנו גורא שבעתיים. לא מספיק! הכריחוהו לחטוף בתולות לאור היום. לא מספיק! לדבר בקול סריסטי איום. לא מספיק! בשביל המטומטמים הוא מפנה ראשו הצידה, אחרי כל מעשה נבלה, וצוחק צחוק אכזר ביותר. אחרי כל זה, היש צורך שבוכמן ישחק ככלל?

האם על מחזה פשוט, עממי, בתרגום עברי מוצלח (רפאל אליעז), צריך היה להעמיס כל כך הרבה שטחים?

העלילה פשוטה: חיי כפר ספרדי, המתמרד נגד מושל צבאי עריץ, הורגו בזעם ושב לחיות במנוחה. ובאמת, במנוחה וטעם מבצעים: פרנודוס-ברק (מאהב תמים, אבל ספרדי קר מוג), מגנירודונסקי (לץ הגפר המושלם), פאסקואל-טל (אדומת השער וה"שובבה"), מקסימים ומהגים קטעי ההמון התוגג בלחי מה שתזמורת "הבימה" חושבת כמוסיקה ספרדית.

רשע צדיק וסימפטי

הנער צעד הלון ושוב, פכר ידיו, בי עיניו נצצו דמעות: "לעזאול, שכחתי המון שורות מהטקסט", אמר ליפא;

ליפא ליכטנשטיין בביתו
סימפטי, היית עצום ו"

זה היה מאחורי הקלעים, בסוף ההצגה "חט כי ימלך" (תאטרון תלמידים ו"נוער "במתנו", 10.1.51). "ליפא, ספס, היית עצום!" — נחמהו הילדים. ליפא היה החיט הקטן, שרצה להיות בן מלך. החיט, שניסה לגוול מהנסך את הוריו, צריך היה להיות לפי הטקסט (ה). האוף, תרגום כבד אליעז), ומושגי ההגיגות המ"קובלים — גבל. "אמא, החיט כל כך נחמד וטוב", אמרה נועה בת 11. ליפא חייה היו אדומות מהתרגשות. "הלואי שיצליח", הוסיפה בקול נרגש.

ליפא הקסים לא רק את הקהל — גם את השחקנים הצעירים. הוא השתמש מבין אצבעות הבמאי אנסקי והיה רשע צדיק וסימפטי. השחקנים חפשו פינת אור, אבל צל ליפא נפל על הכל. אם אין זו תוצאה של התרגשות ילדותית מנופחת — עלול ליפא להצליח. מהנכחי חייבים לאחוז היטב במושכות. אחרת תשבר העגלה. אבל לא על הבמה, ליפא ליכטנשטיין, בן 15, בית ספר עירוני תיכוני, חמישית 3, הוא צנוע ונחבא אל הכלים: כשבא צלם "העולם הזה" אל בית הספר, סרב להצטלם לבדו: "חברה, בואו תצטלמו!"

סרטים

נשמות נבוכות

מרשה דיבנפורט, היא אחת מאותם סופרים בעלי מלאכה, שיצירותיהם נמכרות במיליוני טפסים. היא כתבתית ולא סופרת. אמת לא תמצא ברומאנים הארוכים שלה, אך הם אינם משעממים וקוראים מוצאים ענין רב בתשע מאות עמודיהם. רומאנים אלה מאוכלסים גברים ונשים יפי תואר ועשירים, המבלים את זמנם בעגבים, בסא-

מאיו. האמת שרנה קלייר עשה נפלאות בנושא כזה — בפאוסט שלו.

כי נשמה מכורה מכורה לשטן (קלוד ריינס), הנשמה היא של אדי קלייגל (פול מוני), גנגסטר שנידון לגיהנום, והרומה ב"גופו לשופט מפורסם, אויבו בנפש של ה"שטן".

השטן מביא את אדי בחזרה אל האדמה, ומכניס את נשמתו אל תוך גופו של השופט.

השינוי הפתאומי בגופו של השופט — כשנשמה של גנגסטר שוכנת בקרבו —

וואן הפלין והאמונה ("נשמות נבוכות")
גוף מפותח, משחק חתולי

הוא מפתיע. לא פחות מפתיע את השטן השינוי ההדרגתי, שחל בנפשו של אדי עקב המצאו בגוף השופט.

הרמוז החברתי ברור ומודגש: הפשע מיתנה בסביבה.

אכן, כסרט בעל נימה חברתית, אין ספק שנשמה מכורה הוא בעל הרעיון ה"מוצלח ביותר מזה זמן רב. תסריטו של הארי סגל מלא הומור דק והמשחק של מוני, ריינס ואן באקסטר מגלם הומור זה. הבמאי מחשיך את מפקי הסרט, ש"התאמצו להמעיט בהוצאות כספיות, מאשר להרבות בהמצאות והברקות.

ארצות הברית

לקראת ה"אוסקר"

488 סרטים, שהוצגו באזור לוס אנג'לס במשך שנת 1950, זכאים להיכלל ברשימת מועמדים נבחרים לכל פרס, וכ"חודש מרץ ייבחרו הזוכים מבין המועמדים אלה.

כיון שניחשושים הם מענינים תמיד יור תר מן התוצאות, הגה אחדים:

לקבלת פרס השחקנית הטובה ביותר מועמדות: בטי דייוויס (שזכתה בפרס מבקרי הקולנוע), גלוריה (שדרות סאנטס) סוואנסון, ג'ודי הוליד (רק אתמוז נולדה), אלינור פארקר (נשים בכלא) וקלודס קולי-בר (שלושה שחזרו).

השחקן הטוב ביותר: אחד מן הב"אים: מארלון בראנדו, לואי קאלהרן, (פנים) לא מוכרות עדיין בישראל) חוזה פרר (העולם הזה 689), חיליאם הולדן (בעד משחקו ברק אתמוז נולדה, גיימס סטיו-ארט או ספנסר טרייסי.

ושוב רוסליני

רוברטו רוסליני, הבמאי השחרחר ה"מקריה, לשעבר חביבו של ברונזו מוסלי-ני, בנו הסרטאי של הדוצה, זעתה בע"דה של אינגריד ברגמאן, פילס לו שוב דרך אל העמודים הראשונים בעתונים.

הסיבה: סרטו הקצר והישן (1947) הנס נפסל על ידי פקיד ממשלתי בעיר ג'ניווריק.

הסרט, בהשתתפות אנה מגיאני, השח"קנית החביבה ביותר על רוסליני (לפני בואה של ברגמאן), מספר על נערת כפר מטומטמת שנאנסה בידי הלך. היא בס"ה שהאנס לא היה אלא אחד הקדושים, ושהבן אשר במעיה הוא נצר לרוח ה"קדש. בני הכפר ביום לה, והיא מביאה את הילד לאויר העולם בכנסיה הרוסה.

לאחר איטור הצגת הסרט, נתבע איי-תו משרד ממשלתי למשפט על ידי המ"פצים ובינתים חודשה ההצגה. אך הכ"נסיה הקאטולית החזקה אסרה על מאמ"ניה לבקר בהצגה. אמר קארדינאל ספלי-מאן: "זהו סרט בזוי זמויק".

הבריק רוסליני לקארדינל ספלאמן: "בסרט הנס השתדלתי להראות, שבאין רחמים פתוחה הדרך לשואה... אני מקווה שהוד קדושתך יביט עליו בעין יפה". מקרדינאל ספלאמן אל רוסליני: עד היום — אין תשובה.

בקצרה

"ענני הזוהר" — ספור קאריירה רגי"לה של שחקנית קלילה.

שפע של שירים ישנים וג'ון הייבר בל"בוש חדש.

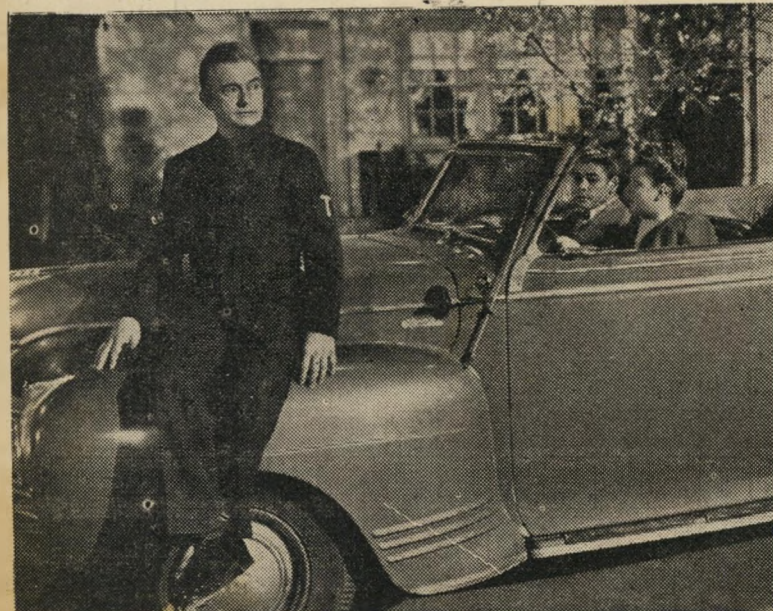
"תריסר גידלתי" — מומחה תע"שייתי חסכני, אינו חוסך בילדים.

איך מגדלים שנים עשר ילדים בשי"טת ייצור אחת.

קליפטון חזב הנשוי גוסל מ"מיסטר בלבדיר" הרוק.

"האורז המר" — קצת בעיות סר"ציאליות. קצת גירוי לגברים. הרבה סיל"באנה מאנגני.

"ג'ולסון שר שנית" — ג'ולסון שר שנית ורבים ממעריציו נהנים פעם שלישית או רביעית. זמר גדול, מוסיקה נאה, צבצים מבריקים.

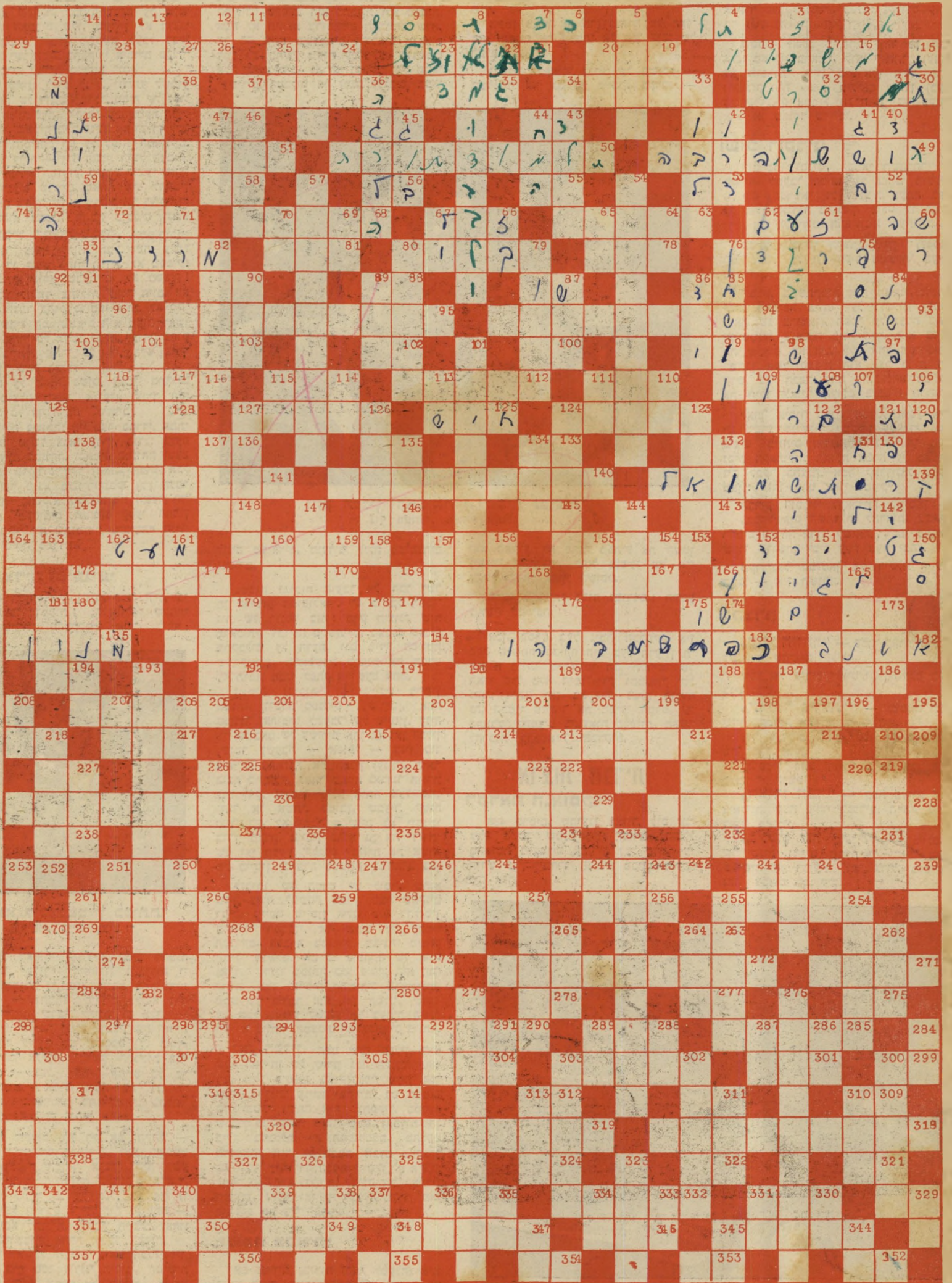
אן בקסטר, פאול מוני, קלוד ריינס ("נשמות נבוכות")
גוף חדש, שינוי פתאומי

תלוש לתשבץ ענק 53
 את התלוש דלהדן יש לצרף לפתרון ולשנזוח למערכת
 "העולם הזה" ת.ד. 136, תל-אביב. על המעטפה יש לציין:
 "פתרון תשבץ ענק". אין צורך לתלוש את כל העמוד.

ת ש ב צ ע נ ק מס' 53

מאת הקורא מאיר וולקנפלד, יפו

השם
 הכתובת

בין פותריו התשבץ שימציאו את פתרונותיהם למערכת תוך שבועיים (חותמת דואר עד 10.2.51) ויצרמו את התלוש, יוגרלו הפרסים הבאים:

(1) טיסה לאילת הלך וחזור, (2-6) משלי קרילוב, (7-8) "הטור השביעי", (9-10) "בקר האש".